

Kreeka mäss tõi Eestile euro

Yana Toomi 100 päeva
Lk 4

Sotsiaaldemokraat
Angela Olt
ahnitse endale
vaeste raha
Lk 3

Raivo J. Raave
kutsub hääletama
Keskerakonna
poolt
Lk 6

Raimo Ülavere ei
sobinud ei
Kadastikule
ega Luigele
Lk 3

Foto internetist

Lk 1 ja 5 vastab Barcelonas elav briti majandusanalüütik **Edward Hugh** Kesknädala küsimustele.

Refereerime ka tema blogi sissekannet, kus Hugh analüüsib Eesti majandusolukorda. Tema hinnangul tekkis Eestil võimalus liituda euroga peamiselt tänu eurotsooni tabanud finantskriisile.

Rahvarahutused Kreekas, ebakindlus Hispaania, Iirimaa ja Portugali finants- ja eelarvesektoris löid Hugh' sõnul olukorra, kus Eesti väljajätmine euroalalt oli võimatu.

Eesti liitumise kaudu soovib Euroopa Komisjon rõhutada laiemalt euro usaldusväarsust.

Foto Scanpix

KRIISIAEG:
Kreeklased nõuavad ja mässavad, eestlased laulavad ja tantsivad.

Briti majandusteadlane: Eesti majandus ei ole eurokõlbulik

Kas Eesti ühineb eurotsooniga tuleva aasta jaanuaris tänu valitsuse kärpepoliitikale? Või ei saanud Euroopa Komisjon näidata Eestile punast tuld olukorras, kus eurotsooni kuuluvad sellised finantsraskustes riigid nagu Portugal ja Hispaania?

Arvan, et Eesti ühinemine eurotsooniga saab võimalikuks mõlemat pidi. Euroopa Komisjon vajab vähemalt üht riiki, mida esile tõsta kui näidet, et "sisemine devalveerimine" tõesti toimib. Euroopa Komisjon loodab, et selleks riigiks on just Eesti. Samal

ajal sooviti Eesti vastuvõtmisega anda maailmale märku eurotsooni tugevusest. "Inimesed räägivad, et eurotsoon hakkab koost lagunema, aga vaadake, selle asemel me võtame hoopis uusi liikmeid vastu!" – just sellist sõnumit soovis Euroopa Komisjon edastada Eestit eurotsooni vastu võttes. Muide, enne tänava maikeus toimunud eurotsooni finantskriisi soovitas Euroopa Keskpanka nõukogu Eestit mitte vastu võtta – jätkusuutlikkuse puudumise tõttu. Arvestades Hispaania, Portugali, Iirimaa ja Kreeka

ilmsiksaanud ränka finantsolukorda, oleks Eesti euroalast väljajätmine saatnud avalikkusele

vale signaali väga halval ajahetkel.

Kas Eesti oleks saanud kutse astuda euroala liikmeks juhul, kui eurotsooni poleks maikeus tabanud ränk finantskriis?

Minu arvamuse kohaselt poleks Eesti saanud sel juhul kutset liituda euroga. Eesti majandust ei saa käesoleval ajal kuidagi pidada normaliseerunuks. Euroalaga liitumiseks sisse seatud kriteeriumide eesmärk on kindlustada, et euroalaga ühinevad majandused oleksid tõestatult stabiilsed ja toimik-

sid normaalselt. Paraku Eesti puhul debatt vastavusest neile kriteeriumidele lükati otsekohe kõrvale eurotsooni tabanud finantskriisist tekkinud paanika tõttu. Seetõttu on väga raske pidada avalikku debatti Eesti eurokõlvulisuse üle. Euroopa Komisjon rakendab praegu kogu oma jõu tõstmaks eurotsooni usaldusväarsust.

Loe edasi lk 5

Juhtkiri

Pihli skalp

JAANUS KARILAIID

Keskerakonna Läänemaa piirkonna esimees

Kui Jüri Pihl tuli poliitikasse, ümbritses teda võimas oreool. Kaitsepolitsei üles ehitada ajal, mil organiseeritud kuritegevus oli jöhker ning tapmised tühine statistika, on kahtlemata kaalukas missioon. Üle elada kümneid sise-ministreid ja mitmeid valitsusi – see pidi andma Pihlile arusaamise poliitikute sagedasest künismist ja egoismist. Pihli eristab varasematest SDE esimeestest strateegilise mõtlemise olemasolu.

Ka sotsiaaldemokraadid läksid viimastele valimistele loosungiga: Pihl teab! See oli usutav. Võis eeldada, et Pihl lepib talle ajakirjanduses pakutud kuvandiga.

Kuid siis tegi Pihl n-õ vea. Ta otsustas vaadata Eesti poliitilist kaarti ning nägi seal mitut põhimõtetel viga. Ta nägi, et ka tema enda erakond on olnud pikki aastaid Laari ja Rosimannuse jooksutada. Ivari Padari muheda taga sisukust ju polnud. Sotsiaaldemokraadid ei kandnud kuidagi oma nime välja.

Esimene käik, mis ärritas kogu parempoolset Eesti blokki, oli Pihli käitumine valitsuses. Ta laiendas erakonna esimehena oma rolli, väljudes kitsast siseministri profiilist. Pihl hakkas sõnastama sotsiaaldemokraatide tööpoliitikat ja kardavalt pareeris toorest töölepinguseadust.

Siis äkki, imelikul kombel, kukkusid sisse Reformierakonna Tartu grupeeringu ninamehed. Siruli tõmmati korrumpeerunud Lõunapiirkonna politseipealik Aivar Otsalt. Neinar Seli ja Andrus Ansip pääsesid ehmatusega. See oli üllatus, sest avalikkus oli harjunud, et k-kaabakaid otsitakse ikka K-tähe alt. Selline võrdse kohtlemise printsiip ei sobinud Reformierakonnale, ja sotsiaaldemokraadid pidid Stenbocki majast kiirelt lahkuma.

Aega läks natuke mööda, ning Reformierakond lõimitas kõhuli Venemaa ees ning Paeti ja Langi juhtimisel tühistati Markovi viisakeeld. Isamaa vaatas näost punetades, kuid vaikides pealt, ent ei julgenud öelda A-d ega B-d. Pihl tegi kaitsepolitseile avalduse, kus ta avaldas muret riigireetmise ilmingute üle Reformierakonna juhitud valitsuses.

Nüüd läks parempoolne ajakirjandus raevu. Selle teema tõsisem käsitlemine oleks võinud tähendada Reformierakonna purunemist kildudeks. Ainuke variant oli hakata Pihli naeruvääristama. Ja lõplikult keerasidki parempoolsed ajakirjanikud selja Pihlile siis, kui sotsiaaldemokraadid löid seljad kokku Keskerakonnaga. See tähendas nüüd juba tõsist maailmavaatelist sõda tsentrijõu ja paremjõu vahel.

Sotsiaaldemokraadid polnud sellise rolli ja kohtlemisega harjunud, seda enam, et Eiki Nestori ja Hannes Rummi sõpruskond on neile juba pikemat aega endise poliitilise telje taastamise juttu ajanud.

Sotsiaaldemokraatide Nestori tiib on endale silme ette mananud kaks teed: kas nüsida nüri noaga Jüri Pihli skalpi ja vahetada ta välja, või sundida Pihli minema Keskerakonnaga veenvasse konflikti.

SDE esimees Jüri Pihl on üllatavalt palju ja pädevalt tundnud muret Eestis vohava vaesuse ja tööpuuduse üle. Sven Mikser tundis vajadust näidata ühiskondlikku tunnetust viimati siis, kui ta oli Keskerakonna Noortekogu esimees ja Keskerakonna aseesimees. Tema haridusdebatiid olid nauditavad. Peale Keskerakonna valitsuse kaitseministriks olemist ning Keskerakonna programmi unustamist on talle hüvedeks jäetud ainult välispoliitiline nišš, mis on ühele Eesti poliitikule kõige mugavam, sest vastutus on just selles valdkonnas kõige hajusam. Hutude ja tutside kultuuriloost võib rääkida erinevatest aspektidest, kuid Eesti valija jaoks on see lihtsalt üks mõnus ööülikool.

Keskerakonnast eemaldumine pole mingi julgustükk. Ajakirjanikud pakuvad lahkelt eetriaega ja Reformierakond lahkelt hüvesid. Isegi Jaan Kundlast sai mõneks ajaks poliitiline kangeline. Keskerakonnaga koostöö tegemine on Eestis aga julguse märk, sest eetriaegu antakse vähem ja inimese positsioone hakatakse kohe rappima.

Rahvaliit on hävinud. Sotsiaaldemokraatide käes on šanss pöörata Eesti rohkem Põhjale poole. See, et parempoolsed pakuvad neile paremaid kohti 2011. aasta valitsuses Keskerakonna hülgamise eest, pole kellelegi üllatus.

Kuna Reformierakond ei pea opositsioonis vastu paari aastatki, siis võivad nad ohverdada lausa mitu kaalukat portfelli.

Aga kallid sotsiaaldemokraatidest sõbrad! Las ajakirjanikud annavad vähem eetriaega ja las nad rapivad meid. See ongi meie riigimehelikkuse hind! Ent riigimehelikkust on kerge peenrahaks vahetada.

Aga uskuge, et need Laari ja Rosimannuse rahavahetuspunktid on ammu juba moraalses pankrotis.

Kes hävitab Reformierakonna, see päästab Eesti! Kel on julgust võtta see au?

nädala nupud

IRL kuulutab: Järvamaal napib töajõudu!

5. septembri Aktuaalne Kaamera algas teatega, et "ajal, kui registreeritud töötuid on Eestis jätkuvalt üle 70 tuhande, on ka töajõupuudus teatud aladel kasvanud kriitilisele tasemele". Sellega juhatas Olev Kenk sisse loo Paide lähedal tegutseva firma Jalax raskustest uute töötajate leidmisel. "Alles kolm aastat tagasi töötas Jalaxis 250 inimest, eelmise aasta jaanipäevaks oli neid alles 110 ja nüüd, pärast majanduse kosumist, on töötajaid 170." Jalaxi juhataja esimees Peeter Allik teatab rõõmsalt, et turg on tagasi ja nad oleksid valmis palkama 20-25 uut inimest. Kaheminutilise loo lõpus teatab IRL-i liige ja Töötukassa Järvamaa osakonna juhataja Eha Tasang (pildil): "Minu meelest võib praegu hakata rääkima juba töajõupuudusest." Kenk oli Isamaaliidu ajalehe Tribüün peatoimetaja ning IRL-i liige 2004. aastani. See on ilmselt põhjus, miks ta teeb üheainsa firma põhjal laiapõhjalisi järeldusi töajõupuudusest ning majanduse kosumisest. Kenk unustas muidugi lisamata, et Tasang on IRL-i liige ja seega kohustatud edastama valitsusele positiivseid, olgugi üldistuselt valesid otsuseid.

Pärnu IRL petab noori

Keskerakonna noortekogu esimehe Raivo Tammuse sõnul on IRL-i Pärnu piirkonna juht Raul Sarandi (pildil) käitunud häbiväärse, tuues Pärnu gümnaasiumiõpilasi pettusega Tallinnasse isamaaliitlaste kampaaniat tegema. Sarandi lubas viiele Pärnu Hansagümnaasiumi õpilasele tasuta Peep Vainu koolitust, kuid jättis mainimata, et saadud teadmisi tuleb kasutada IRL-i heaks tehtavas rahvaküsitluses. Tammuse ütles, et pole mingit õigustust sellele, et noori niiviisi kohale petetakse ja parteivankri ette rakendatakse. Tammuse arvates võib sellises äärmuslikus sammus näha, et IRL on tunnustamas oma nõrkust noorte kaasamisel erakonna ettevõtmistesse. "Vaatomata Isamaaliidu ja Res Publica ühinemisele juba neli aastat tagasi, pole suudetud siiani ametlikult luua ühist noorteorganisatsiooni. See suutmatus tõestab veenvalt, et ühenderakond ei suuda ühendada noorte huve. Sarandi aktsioon Pärnus aga kahjustab noorte silmis lisaks IRL-ile ka kahjuks teiste erakondade mainet," lõpetas Tammuse.

Laar võib Ansipi juurest jalga lasta?

5. septembri Nelli Teataja sahistas, et IRL-i juhi Mart Laari kontoris kaalutakse võimalust oma senine võitluspartner Reformierakond lahinguväljale üksi jätta. Nelli Teataja nendib, et oravad on viimase aasta jooksul nii mitmedki isamaalaste algatused maha laintud või koguni juba valmistooted kalevi alla susanud. Ühe markantsema näitena neist meenutab ajaleht Eesti Energia börsile viimist. Nüüd olevat IRL Reformile suisa ultimaatumid esitanud. Erakonna eestseisus tegi ettepaneku viia põhiseadusse sisse parandus riigieelarve kohustusliku tasakaalu kohta. Laar teatas, et soovib koos Reformiga ühiselt vastava teksti koostada ja septembri lõpul selle menetluse anda.

"No kas saab olla veel punasemat rätikut oravahärgjale?" küsib Nelli Teataja. Valitsuses on ju ühiselt välja töötatud eelarvestrateegia, mis kinnitab, et enne 2014. aastat pole võimalik tasakaalus eelarvet koostada. Ja alles hiljuti kargas Ansip valitsuse pressikonverentsil tagajalgadele, kui üks ajakirjanik arvas, et väidetava majandustõusu tingimustes võiks järgmise aasta eelarve ilma miinuseta kokku panna. Oravate keeldumine selle teema arutamisele oleks Laarile heaks õigustuseks koalitsioonist lesta tõmmata, märgib ajaleht.

Ajaleht toob välja ka teise olulise momendi. Kui Edgar Savisaar üllatas Tallinna 2011. aasta eelarve nii varase valmimisega, siis löid lärmi oravad. Sellesse dokumenti on sisse kirjutatud ka pealinna müügitmaks, mille koalitsioon kavatseb uuest aastast alates seadusest välja võtta.

IRL ei teinud aga piiksugi. Isegi nende peamine löögirusikas Tallinna volikogus Kojamees oli vait kui sukk. Kui nüüd IRL omakorda ei toeta kohalike omavalitsuste müügitmaksu kehtestamise õiguse kaotamist, siis läheksid kahe võimuerakonna suhted veelgi segasemaks.

Kui varasemalt on õukonna meedia mitmel korral Nelli Teataja sahinat kajastanud, siis seekord vaikiti kui haud. Meedia vaikimine on Kesknädala hinnangul märk sellest, et Laari kannatus Ansipi valitsuses võib tõesti katkema hakata.

HIIBUSE NÄDAL

ENN VESKIMÄGI EXEGI MONUMENTUM

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn,

Toom-Rüütli 3/5

Tellimine ja levi: 6 177 717

Toimetajad: 6 274 573

6 274 571

6 274 583

Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kesknädalas ilmunud artiklid

väljendavad nende autorite arvamust,

mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Peatoimetaja:

Urmi Reinde

urmi@kesknadal.ee

Poliitikatoimetaja:

Ivari Vee

ivari@kesknadal.ee

Uudistejuht:

Indrek Veiserik

indrek@kesknadal.ee

Toimetaja:

Tiit Maksim

tiit@kesknadal.ee

Meedia tehnoloogia: ründa Keski, väldi sotse, vaiki IRL-i ja Reformi korruptantidest!

Eesti Ekspress (Janar Filippov, 2. sept) kirjutab, kuidas Lääne-Virumaal hädaliste abistamiseks loodud MTÜ Jeeriko juht, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna liige Angela Olt mõisteti süüdi 400 000 krooni ühingu raha omastamise naiste varjupaikade, supikõõkide ja prügikastiinimeste arvelt. Kui palju te olete peavoolumeedia tele-raadio-lehtede uudistes kuulnud näinud teemat Angela Oltist? Aga Vello Lõugasest?

URMI REINDE,
INDREK VEISERIK

Angela Olt (48) riisus 400 000 krooni aastatel 2008-2010, kullutades raha spaades, restoranides ja baarides, juuksuris, teatris või hambaarsti juures ning Tallinnas elava tütre korteriarveid makstes. Jälgede segamiseks oli Olti tütre korter kirjas kui MTÜ Jeeriko kasutatav naiste varjupaik, millest tütar ise teadlik ei olnud.

Sotside sulgi Olt meediat ei huvitanud

Seega leidsid SDE liikme Olti väärted, kus enim kannatasid ühiskonna kaitsetuimad liikmed, ametliku kinnituse. Filippovi teatel jätkab Olt töötamist Jeerikos, sest naise enda sõnul tema usaldusväärsus ei olnud kellegi arvates küsitav. Pärast Ekspressis ilmunud artiklit Olti juhtum laiemat meedia tähelepanu ei pälvinud.

Meedia mõnuaine: Lõugas

Seevastu tõusis õukonnameedia Tallinna Transpordiameti liiklusteenistuse liikluskorralduse osakonna juhataja Vello Lõugase vastu suisa tagajalgadele. Kesknädal loomulikult taunib ametnike pistisevõtmist, kuid sõltumata nende parteilisest kuuluvusest ja sellest, millises vallas või linnas nad töötavad. Ometi tembeldati Lõugas õiguskaitseorganite uurimistulemusi taas ära ootamata kurjategijaks.

Verejanu keskerakondlasest Lõugase vastu oli koguni nii suur, et isegi Põhja ringkonnaprokuratuuri otsust Lõugas vahi alt vabastada ei peetud paljudeks kahtluse alla seada ja häbiväärstada. Lõugase kohta paisati kanalitesse sihilikult suur hulk vastuolulist informatsiooni. Alguses kõneldi, et Lõugast kahtlustatakse ralliauto Lada sa-

mises, hiljem kirjutab Postimees juba BMW-st. Poleks ime, kui varsti Postimehe usin uudistejuht Risto Berendson avastab, et Lõugas sai hoopis Rolls-Royce'i ja häärberi Bahamal.

Kui äris on kartellikokkulepped seadusevastased, siis meediast paistab kaugele peakontroritest saadud korraldus paistata avalikkuse ette võimalikult palju uudiseid Lõugasest eesmärgiga heita varju Keskerakonnale ja Tallinna linnavalitsusele. Arvestades mõõdundetust ja ebatäpsust Lõugase juhtumi kajastamisel, täidavad õukonnameedia väljanded valitsuserakondade tellimustööd - Postimees kui Reformimeelne, Eesti Päevaleht kui Isamaa-meelne ja Rahvusringhääling kui reformisõdur Allikmaa meelne.

400 000 pole raha

Kusjuures suurusjärgudki pole võrreldavad. Lõugase puhul räägitakse pigem 20 000-lisest ametnikupalgast ja saja tuhande krooni maksmisest ralliauto jaoks, Olt aga on pihta pannud 400 000 krooni, mis vähemalt Ekspressi väitel on tuvastatud arvetena. Uudised ja kommentaarid

"Lääne-Viru tunnuim heategija osutus ahneks suliks". See on Angela Olt, sotsiaaldemokraat, Eesti Ekspressi pealkirja määratluse järgi.

vaikivad nii Olti kui ka endise IRL-i kampaaniameistri pedofiil Kaur Hansoni, Andrus Ansipi ja Neinar Seli sõbra, endise Tartu politseiprefekti Aivar Otsalti, valimisrahade ilmselt korruptiivseks osutunud skeemitajate Jaanus Rahumägi, Kristiina Ojulandi ja Robert Antropovi "vägitegudest" ning Mati Eliste pistisevõtmisest. Tartu endise abilinnapea, reformierakondlase Anto Ili 15 aasta jooksul isenda firmale "korraldatud" volikogu otsuseid ei pidanud prokuratuur isegi vajalikuks uurida. Ja surmaga lõppenud liik-

lusõnnetuse põhjustaja Andres Jõesaar jäeti koguni meedia enda kontrollnõukogu esimeheks edasi. Kõikide nende ja ka teiste persoonide teod, mis ühiskonda kahjustavad, unustab meedia kiirelt. Et mitte öelda - teadlikult.

Paranoiline õhkkond

Meie meediakanalite vabariigi kodanikud, rahva teenrid, keskpäevatunnimehed, riigilukorra parandajad ja väljaannete juhtkirjanikud ei hiilga just väga tugeva tahte poolest teha tasakaalustatud

ajakirjandust, mis oleks iseloomulik demokraatlikule riigile. Pigem paistab valimiste lähenedes kaugele diktatuur - vaimne diktatuur.

Sellise valitsusmeelse "õhkkonna" kujunemist kirjeldas hiljuti Maalehes hästi Agu Uudelepp.

Kesknädala lugejad võiksid meenutada seda solki ja tõrva, mis kallati eelmistel presidendivalimistel teise kandidaadi Arnold Rüütli peale, alates lastega manipuleerimisest ja eraldades miljoneid kroone propagandafilmi jaoks, milles oli null protsenti tõde. Tulemus väärises tegu - meedia tampus Rüütli mutta.

Kuna see nii hästi õnnestus, on oodata sama eesolevalt valimiskampaanialt. Rahvaliit on juba tambitud, Kesk on käsil, sotse grillitakse. Et IRL ja Reform ikka puhtad poisid paistaksid ning et keegi ei julgeks ometi küsida, kuhu nad riigi on viinud.

Pole imestada, et sellises paranoilises õhkkonnas hakkavad noored ühiskonda nägema kõverpeegli, kuhu meedia nad iga päev suunab. Kõverpeegli-pildi järgi tehtud otsused on aga hukutatavad.

Delfi vahetab juhte nagu NLKP vahetas peasekretäre

Urmo Soonvaldi teisaldamine Delfi peatoimetaja kohalt tabas toimetust ootamatult. Nagu Brežnev surm. Uue mehe Raimo Ülavere järsk mahavõtt ja 18 päeva hiljem Soonvaldi tagasitoomine vanasse ametisse kutsus aga juba esile homeerilised naerupahvakud, nii nagu Andropovi lahkumisel. 80-ndate alguse ja praegu Delfis toimuva ühisnimetajaks ongi salastamisjant.

KESKNÄDAL

Börsile teatati algul, et Ülavere on väga kõva tegija. Kahe nädala pärast öeldi, et tema jaoks oli töökoormus liiga suur. Kn ei tea kedagi, kes teaks kedagi, kes ametlikku põhjendust usuks. Asja arutatakse peolauas ja suitsunurgas, kuid ajakirjanduses pole sõnagi. Täpselt nagu stagnaajal.

Sestap pakub Kn asjast viis versiooni.

1. Ülavere ja omanike vahel tekkis väärtuste konflikt. Enne 1. septembrit rippus ju terve päev Delfi senisel avalehel esikohal tavatu lugu spetsialisti soovitatud tervislikest lastejalatsitest. Arvestame, et esimest korda elus peatoimetajaks saanud Ülavere abikaasa on ajakirja Tervis Plus peatoimetaja. Võib-olla oli omanik Ülaverele mingitegi teemade kajastamisel lubanud iseseisvust, ja loomulikult olnuks Raimol malts olnud Evelinile tunnistada, et lampjalad Delfis ei lähe. HHLi teema ärritab ja klikke ka ei too. Ja nii see uks paukski.

2. Ülavere kirjutab peatoimetajana ja ühena esimestest oma nime all, et

Libliku võlg Suklesele on sedavõrd suur, et Suklest palgamõrva kavandamises kahtlustav prokuratuur eksib kapitaliselt. Selline jõuameetkonna ründamine pole Eestis kombeks. Ülaverele võidi seepeale otse organitest olukorda selgitada, aga samamoodi võis see toimuda ka Delfi suuromanikku pitsitades. Tulemus oli sama: eelkõige karistuseks, aga ka järgmiste eksimuste välistamiseks ja teistele hoiatuseks pidi mees ametist lahkuma.

3. Eesti Ekspress jõudis Ülavere peatoimetajakarjääri 12. päeval avaldada loo "Perekond Peatoimetajad", kus mees meenutab oma kolme kuuga piirdunud Postimehe peatoimetaja asetäitjaks olemist 2007. aastal. "Seal tekkis selline huvitav olukord, kus ei mina ega need inimesed polnud valmis muutusteks, milleks mind sinna telliti. Ma ise tegin vigu, ja teisalt inimesed polnud valmis. See oli elu parim õppetund ja ma olen selle eest väga tänulik," räägib Ülavere. Kuus päeva hiljem võis nentida, et õppetund kordus ja veelgi kiiremal kujul. Kadastiku juurest lahkumise jutt on Ülaverel

sama ebamäärane nagu nüüd Luige juurest minekul. Ehk peitub Ülaveres avalikkuse eest hoolikalt varjatud vaba ajakirjaniku hing, mis läks vältimatult vastuollu juba üle 20 aasta järjepanu Eesti meediat valitsenud Kadastiku ja Luige stiiliga?

4. Eestis ongi peatoimetajaks sobivate (loe: Kadastiku ja Luige stiilis) tegijate pöud. Ka Eesti Ekspress (samuti HHL) on pärast Hõbemäe kavandatavat lahkumist kuival, otsides viiendat kuud endale ime-meest, kes lehe ordnungis

hoiaks. Ehk taas viide Ülavere võimalikule viimsemohikaanlikule ajakirjanikuhingele. On enam kui huvitav, et sadade töötute (loe: buumijärgselt vabastatud) ajakirjanike hulgast ei leita piisavalt leplikke ja kuulekaid liberalisimuse ülistajaid.

5. Meeskonnakoollitajana veenvalt esinev Ülavere ei saagi tegelikult meeskonna loomise ja juhtimisega hakkama, kuid esimesena seda kogenud Kadastiku järel soovis Luik selles ka isiklikult veenduda.

Hukunud sõjamees ja riigijuhtide valus topeltmoraal

Surmas me oleme alati ükski, ruumi ei ole siin kahel. Mõelda võib kõike, kuid ainsaks jääb palve: ära siis sure veel, sõber...

Sõpruse Puiestee laulust "Krambid"

Nooremseersant Herdis Sikka hukkus 30. augustil Afganistanis õnnetult, astudes rutiinse patrullimise käigus lõhkekehale. Päev enne seda õnnetust tappis end kodumaal Aare Viirmaa, kes oli Afganistanimisiooni käigus jäänud jalutuks. Sikkat iseloomustas kaitsevää

juhataja Ants Laaneots vapra sõdurina, kes oli ülendatud nooremseersandiks eeskujuliku teenistuse tõttu.

Aare Viirmaa surm jäi paraku riikliku tähelepanuta, vaid USA suursaadik avaldas kaastunnet. Tema surmast kõneles esimesena vabakutseline ajakirjanik Õnne Pärli oma blogis, kus edastatud infost sai kõigi lehtedes ja portaalides ilmunud lugude esmaallikas. Kas avalikkus üldse oleks ilma Pärli teada saanud Afganistanis jalutuks jäänud mehe enesetapust? **Kn**

Õnne Pärli 31. augusti blogipostitus:

Miks Herdis Sikka suri kangelasena, aga Aare Viirmaa unustatuna? Eilne teade Herdis Sikka hukumisest Afganistanis andis poliitikutele taas võimaluse kohutavaks sisutihjaks sõnavahuks: kõik tuntud klišeed läksid käiku. Loomulikult on kahju, kui hukub noor mees. Ja eriti kahju, kui ta hukub mõttetult, poliitiliste mängude nimel.

Ometi tekib tahes-tahtmata küsimus: miks ühest mehest, kes astub kogemata kombel miini otsa, tehakse kangelane, kellele avaldavad kaastunnet riigipead ja ministrid? Kas pole silmakirjalikkuse tipp, et mitte ühelgi poliitikul ei jätku kaastunnet teise Afganistanis viibinud endise sõduri – Aare Viirmaa – omastele? Afganistanis mõlemad jalad kaotanud Aare Viirmaa võttis endalt elu päev varem.

Olen pidevalt püüdnud, seni küll tagajärjetult, tähelepanu juhtida teemale, et hukunud on alles jäämäe tipp. Aga need kümned mehed ja naised, kes on kaotanud oma jäsemed? Või need, kes on saanud hingelisi traumasid? On see ikka üllatav, et noorele sandistatud inimesele ei aita retoorikast või presidendi aumärgist? Et ta ei tule enam oma sandielu talumisega toime? Vähemalt Viirmaa tsitaadid Facebook'ist nagu "imelikul kombel polegi veel surnud" või "sandi elu on jube" ei jäta ruumi hurraahüüetele.

Olen korduvalt endalt küsinud, kas mul jätkuks mehismust sandina elada edasi, kui Afganistanis miinile astuksin. Ma ei tea vastust. Aga olen täiesti võimeline ette kujutama frustratsiooni, mis saabub ootamatult füüsilise puude tagajärjel, sest vaimne suutlikkus on minu jaoks tihedalt seotud hea füüsilise vormiga. Olles igapäevane jõusaali külastaja, on mul üliraske oma elu ette kujutada olukorras, kus äkki enam ei saa vabalt joosta, ronida, ujuda. Mis veel rääkida inimestest, kelle elukutse aluseks ongi hea füüsilise vorm. *qme.blogspot.com*

Delfi peatoimetajad läbi aegade

Ingvar Kupinski, online.ee baasil 1999 novembris käivitatud Delfi esimene peatoimetaja, oli ametis ligi aasta, pärast jätkas Delfi arendusjuhina.

Mart Pukk püsis ametis 7 aastat. Lahkumisest teatati nädal aega ette.

Tõnu Pedaru oli ametis 1 aasta. Lahkumisest teatati 1 kuu ette 2009. aasta jaanuaris.

Urmo Soonvald. Tööaeg kestis 1,5 aastat, kuni ta ülendati (?) 16. augustil 2010 päevapealt Delfi Grupi sisujuhiks.

Raimo Ülavere (pildil) sai ametis olla 18 päeva; lühima staažiga peatoimetaja.

Urmo Soonvald alandati (?) 2. septembril 2010 päevapealt tagasi peatoimetaja ametisse.

Yana Toom: lapsed ei kao meil kuhugi

Täna, 8. septembril 2010 saab Tallinna uuel abilinnapeal Yana Toomil täis 100 päeva ametisolemist. Hoolimata äärmiselt tihedast töökavast leidis abilinnapea tunnikese, et rääkida Kesknädalale, kuidas need kolm kuud on möödunud ning millised on tal edasised plaanid.

Kõigepealt õnnitlen 100 päeva täissaamise puhul ja küsin: kuidas on läinud?

Väga huvitavalt. Ei uskunudki, et see töö nii huvitav on. Ainult kohutavalt kiire on kogu aeg. Minu ajakirjanikukogemus aitab kaasa, sest oskad infoga ümber käia. Asju ju serveeritakse tihti ilusamalt, kui nad tegelikult on, ja vastupidi. Nii et see kogemus tuleb väga kasuks.

Meie meedia võttis teie abilinnapeaks määramise küllalt teravalt vastu. Hakati kohe looma mingit äärmiselt eemaletõukavat kuvandit.

Ütlen ausalt, et see oli minu jaoks kõige ebameeldivam asi. Olen töötanud ajakirjanikuna 15 aastat ja olnud nähtavasti selline äärmiselt sinisilmne toimetaja, sest uskusin siiralt, et on olemas niisugune asi kui ajakirjanduseetika. See muidugi on olemas, kuid paljude jaoks on see midagi täiesti kasutat. Samas on ju nii, et kõik see, mis meid ei tapa, teeb meid tugevamaks.

Iseenesest on see aga äärmiselt huvitav kogemus. Mul on tekkinud lausa selline kiusatus, et kui leian natuke vaba aega, panen kirja sellise väikese meediaplaani ja saadan selle Delfile, et ajakirjanikel poleks vaja pead vaevata ja otsida, et kuidas saaks mind kord nädalas mustata. Mind on paar korda piletita bussisõidu eest trahvitud, mul on kaks abielulahutust – noh, üldiselt on millega torkida. Näiteks 1. septembril oli meie meedia esiuudiseks, et Margarita Tšernogorova sai väärtoimetuse, kuigi ta sai selle juba kaks nädalat tagasi; mitte aga see, et algas õppeaasta ja me avasime renoveeritud koolimaju.

Olete nüüd juba üle kolme kuu olnud linnavalitsuse ametnik. Enne seda olite Tallinna meediajuht ja ajalehe Stolitza peatoimetaja. Kuidas teile tundub: miks käib selline vägikaikavedu Toompea ja Tallinna linna vahel ning kas see kunagi üldse lõpeb? Ma ei oska selle küsimusele üheselt vastata. Kuid vaadake: Toompea ja alllinna vahele on ehitatud paks müür, nii et meie ei ole need, kes seda vägikaikavedu on alustanud. Aga see, et sõda käib, on pimedalegi selge. Ja

kui küsida, kes on selles süüdi, siis arvan, et süüdi on see, kel on mõjukamad instrumendid. Antud juhul on mõjukamad instrumendid seaduseandjal. Täna võetakse Toompeal vastu seadusi, mis on nagu spetsiaalselt tehtud Tallinnale eriti vastikud ja valulikumad. Olen ka varem öelnud, et uus põhikooli- ja gümnaasiumiseadus on selle kohta hea näide. See on elementaarne poliit tehnoloogia: antakse ülesanne, mida me ei ole võimelised täitma, sest vahendeid me selleks ei saa; ja siis hakatakse meid süüdistama, et me ei täida korraldusi. Ja seda kõike tehakse enne valimisi. See on ju otsene sigatsemine! Muidugi, saab mulle vastu väita, et seadus ei puuduta ainult pealinna, kuid, olgem ausad, – just Tallinn on meie meedia “lemmik toit” ja just Tallinna jaoks näiteks nõue rahastada erakoole on eriti valuline, meil on ju neid koguni 12! Oleme seaduse selle osaga, mis räägib kooli turvalisusest, väga rahul, kuid pole rahul seaduse mõnede teiste punktidega, ning läheme seepärast koostusse. Kohe hakatakse igal pool hädal-dama: näete, Tallinn ei taha, et kool oleks turvaline! Nii see meil käib ja pole teada, millega see kõik lõpeb.

Kuna jutt läks juba koolide peale, siis kuidas kommenteerite seda 26. augustil ilmunud uudist, et haridusminister Lukas nimetas vene koolide õpetajate liikumist riigivastaseks? Selles ühenduses pole isegi mitte õpetajad, vaid koolide hooldekogud, s.t lapsevanemad. Need on inimesed, kellele riik osutab haridus-teenust, ning just nende inimeste ühendust nimetatakse riigivastaseks. Meie riigis ei saagi oma arvamist avaldada – kohe oled „Kremlis käsi“ või veel midagi koledat. See on kohutavalt kurb. Mul on äärmiselt hea meel, et selline organisatsioon lõpuks ometi tekkis, sest tean neid probleeme, mis meil vene koolides on, liigagi hästi. Samad probleemid on paljus ka eesti koolides, kuid kuna minu lapsed käisid vene koolis, tean seda, mis toimub seal, paremini. Hea oleks kui samalalaadne liikumine tekiks ka eesti koolide lapsevanemate hulgas. Kui meie seaduseandjad ei taha pidada dialoogi “vaenuliku” linnavalitsusega, pidagu siis dialoogi lapsevanematega.

Minu subjektiivne arvamus on, et meil ei olda dialoogist üldse huvitatud – mitte mingisugusest dialoogist. Jah. Meie võimu suurim unistus on see, et vestluspartner puuduks, kuna sellisel

Yana Toom

juhul oled sa ju Jumal taevast. Seepärast ongi nii, et kui vestluspartner vaid kusagil pea tõstab, on ta kohe see või teine, kas pannakse KAPO aastaraamatusse või siis kuulutatakse mingiks totakaks seniilseks vanameheks.

Eesti noored, kel vähegi on käed-jalad ja pea olemas, üritavad Eestist lahkuda. Kuidas on see asi vene noorte hulgas?

Ka mu enda lapsed lähevad ära ja ma ei saa sinna midagi parata. Nad lähevad õppima, kuid kas ka tagasi tulevad, seda ei tea. Puškini Instituut, mis tegeleb siin vene keele õpetamisega, kutsub vene koolide lõpetajaid õppima Venemaa ülikoolides. Möödunud aastal eraldati vene lastele Eestist 40 kohta, tänavu juba 60 kohta. Need on Moskva, Peterburi, Tveri ja Kaliningradi ülikoolid. Meilt teiste seas andis avalduse sisse 46 medalisti. Ma ei tea, kui palju täpselt on vene koolides medaliste, kuid arvan, et mitte just palju rohkem. Kõik paremad on läinud, ja kas nad tagasi tulevad, see pole teada. Miks nad lähevad? Sest seal on tasuta haridus ja tasuta ühiselamu ning sellisel tasemel kõrgharidust – emakeeles ka veel – nad Eestis kahjuks ei saa. Minnakse ka Läände. Autasustasime just hiljuti 24 koolinoort, kes tulid võitjaks rahvusvahelistel olümpiaadidel. Vähemalt 17 neist jätkab õpinguid välismaal. Kas need noored veel tagasi tulevad, seda ei tea. Samas väidetakse, et välis-

maalt tullakse ka meile õppima. Jah, tullakse, kuid siia tuleb neli korda vähem, kui välja läheb. Välja läheb igal aastal 4000 noort, sisse tuleb aga vaid tuhat. Kusjuures enamasti tullakse aastaks või kaheks ja siia ei jääda. Meie ühiskond pole selleks piisavalt avatud, ka majanduslikult ei ole me atraktiivsed. Isegi kliima on vastik. Nii et igapidi kurb olukord. Usun, et peaksime selle nimel ühiselt pingutama, et muuta Eesti võimalikult külalishulkeks ja avatuks ning peaksime seda usku ka meie lastesse sisendama, kes täna suurde maailma lahkuvad. Nad peavad tundma, et neid oodatakse tagasi, ja mitte ainult oma vanemaid vaatama, vaid ka meie riiki paremaks muutma.

Kuidas teile tundub: kas meie ühiskonnas on eestlastel ja venelastel võrdsed võimalused?

Mulle tundub, et neid võrdsed võimalusi meil ei ole, ja asi pole vaid keeleoskuses. Samas nende keelenõudmisega kiputakse meil ikka kõvasti üle pingutama. Üks näide. Igalt poolt käis läbi uudis, et Öismäe Vene Lütseum seljatas füüsika riigieksamit tulemuste poolest Reaalkooli. Keskmise tulemus oli 97 palli. Samas vallandati maikuus see füüsikaõpetaja eesti keele ebapiisava tundmise pärast. See meid ju ei huvita! Noh kuidas vallandati – ta pani ise avalduse lauale ega hakanud enam oma keeleoskust tõestama. Ta on 63 aastat vana, ja nii ta saatiski kõik põrgu.

Inimene lihtsalt suruti välja, kuigi ta oleks võinud veel vähemalt paar aastat edukalt õpetada. Keelekomisjon aina käis ja käis, kuni see fantastiline spetsialist ütles, et tal on kõrini. Ja selliseid õpetajaid on veel küllalt. Viimastel aastatel on vene koolide riigieksamitulemused kõvasti halvenenud. Kas oleme lollimad või? Ei ole! Aga keelekomisjonide surve muudab suure osa õpetajaid praktiliselt teovõimetuks. Keskmiselt töötab õpetaja 54 tundi nädalas. Sellesse kuuluvad vihikute parandamine ja tunnid, ning kõige selle kõrvalt peab ta veel ka keelekursustel käima. Olen selle poolt, et me keelt oskaksime, aga peab ju ikka kõigesse mõistlikult suhtuma. Iga arengufondi spetsialist seletab, et ühiskonna edu pant on avatus. Samas on meie haridussüsteemi eesmärk jääda äärmiselt eestikeskseks. Need eesmärgid aga tapavad üksteist – ei saa olla avatud ja samal ajal äärmiselt eestikeskne, ning vastupidi. Meie haridussüsteem on kui ahv tollest anekdoodist, kus kõik loomad pidid valima, kas olla targad või ilusad. Kõik tegid oma valiku, vaid ahv ei teinud – ütles, et kas ta peab nüüd ennast lõhki kiskuma või? No see on nüüd minu subjektiivne arvamus.

Kas on tunne, et vene koolide tase langeb mitte vaid õpetajate hirmu pärast keelekomisjonide ees ja et õpetajad pole seepärast võimelised normaalselt töötama, vaid ka mingil muul põhjusel?

Jah. Olin hiljuti ühe esseekonkursi komisjonis ja mulje oli kohutav. Kirjutati ühest eesti tuntud ühiskonnategelasest. Kui vahetada tolle nimi näiteks Pavel Kortšagini nimega, oleks tulemus olnud üks-ühele sarnane sellega, mis meilt nõuti 1980. aastail nõukogude koolis. Sama paatos ja pugemine. Mul oli kohutavalt piinlik. Meie ühiskonnast pole 20 aasta jooksul see totalitaarne mõtteviis kuhugi kadunud. Ega eesti koolides pole ka asi palju parem. Arvan, et koolid on vast ühed viimased kohad, kus inimene kirjutab lahkumisavalduse, kui teda tahetakse vallandada. Hiljem tuleb ta meie juurde ja ütleb: „Mind vallandati!“ Küsid, et miks ta siis lahkumisavalduse kirjutab, ja tema vastab: „Kästi!“ Paljud kardavad, ja ma ei saa hästi aru, milles siin on asi. Tahame luua koolirahu nõukoja, et muuta kool turvalisemaks ja stressivabamaks. Ja et sinna saaksid tulla oma muredega ka õpetajad. Aga see on alles plaan. Üldiselt on aga haridus äärmiselt probleemne ja kallid sfäär. Ministriumi poolt nõutakse meilt koolisüsteemi optimeerimist ehk kulude kärpimist. Seda on aga tarvis ju kah ikkagi mõistlikult teha. Sõnakuulelikult seaduse nõudeid järgides jääks meil 2013. aastal Tallinnasse vaid 12 gümnaasiumi. Prognooside järgi tuleb meil 2015. aastal lisaks 3000 gümnaasiumiõpilast. Et oleks arusaadavam – see on 100 klassikomplekti. Kui me täna koole „optimeerides“ neid aina kinni paneme, tuleb 2015. aastal loosung, et igale lapsele olgu tagatud gümnaasiumikoht, nagu täna on omaaegse „optimeerimise“ tagajärjel loosung: igale lapsele söimekoht! Seda kõike tuleb ju ikkagi tasakaalus hoida.

Kuidas on lood koolieelse kasvatusega?

Meil on linnas järjekord, kuid tihti tekib järjekord sellest, et laps pannakse lasteaia-järjekorda kohe peale sündimist. Lasteaiakohtadega meil probleeme ei ole, probleemid on söimekohtadega. Aga seegi pole just väga hull. Suuremalt jaolt on see meedia poolt ülespuhutud probleem.

Mulle tundub, et meie beebibuum on läbi saanud ja kas pole nii, et varsti on jälle lasteaia- ja lastesõimerühmad tühjad? Ma ei oska seda kommenteerida. Mul on viis last, nii et minu jaoks on beebibuum kestnud terve elu, ja ma arvan, et selliseid naisi on teisiigi. Loodan, et lapsed ei kao meil kuhugi.

Vestles Ivari Vee

Algus esilehel

Briti majandusteadlane: Eesti majandus ei ole eurokõlbulik

**Millised olid Eesti valit-
suse peamised vead, mis
viisid suure tööpuu-
duseni ja muude majan-
dusprobleemideni?**
Väljaspool Eestit elava
inimesena on mul seda
raske kommenteerida. Mul
ei ole ka soovi ennast lasta
tõmmata poliitilistesse
võitlustesse.
Suurimad vead olid minu
hinnangul seotud Eesti
Pangaga. Nimelt asjaolu, et
Eesti kroon oli otseselt
seotud euroga, jättis Eesti
Panga ilma võimalusest
läbi viia iseseisvat rahan-
duspoliitikat. Eesti Pank
pidanuks teostama
tõhusamat järelevalvet
pangandussektori
laenupoliitika üle ja kehtes-
tama panganduses märksa
karmimad dokumentat-
sioonireeglid.
Eesti valitsus oleks
pidanud pöörama suure-
mat tähelepanu IMF-i hoiat-
ustele. Fiskaalülejätk
pidanuks buumiperioodil
olema märksa suurem; see
oleks vähendanud nõud-
lust ajal, mil majandus oli
niigi ülekuumenenud.

Edward Hugh

Fiskaal- ja laenupoliitika
kaudu on võimalik suunata
ja korraldada majanduselu
neis riikides, mis ei saa
kasutada intressimääradel
põhinevat majanduspo-
liitikat. Arvestades Eesti
majanduse praegust seis-
u on selge, et Eesti valitsus
ei ole fiskaal- ega
laenupoliitikat teostanud
kõige adekvaatselmal ja
arukamal moel.
Liiga rahulolevalt vaatas
valitsus pealt hiljuti Eestis
aset leidnud palgatõusural-
lit. Pingete maandamiseks
tööjõuturul tulnuks valit-

susel varakult kehtestada
märksa paindlikum tööt-
rusüsteem immigratsiooni
suhtes (see ei puuduta ai-
nult vilunud tööjõudu).
Rahvastiku teemal, arves-
tades selle olulisust, pöö-
ratakse Eestis teenimatult
vähe tähelepanu.
Muretekitavalt suureks
probleemiks on Eestis
kujunenud see, et kõrge
tööpuuduse tõttu lahkuvad
riigist paljud meeleheitel
noored. Mil moel on uuri-
tud seda, kui suures ula-
tuses toimub noorte välja-
ränne Eestist? Kas see
probleem on Eestile priori-
teetne? Kui oluline on Eesti
riigil aidata majanduslikult
neid noori peresid, kes
sooviksid soetada endale
järeltulijaid?
Nende küsimustega te-
gelemisest sõltub kogu
Eesti tulevik. Pensionisüs-
teemi jätkusuutlikkuse
tagamine on aga pigem
kaugema tuleviku küsi-
mus. Mul on Leedut ja Lätit
puudutavad vastava-
sisulised uuringutule-
mused kättesaadavad, aga
täni pole ma saanud sel-

lelast teavet Eesti kohta.

Kas astmelise tulumaksu kehtestamine aitaks Eesti majandusprobleeme leevendada?

Eesti majanduse käekäik
sõltub suurel määral eks-
pordist. Sisemaine nõudlus
ei taastu nii dünaamiliselt
nagu paljud loodavad.
Seega annab ekspord Eesti
majandusele proportsion-
aalselt enim väärtust. Kuid
ekspordi kasv ei suurenda
käibemaksust saadavaid
laekumisi.
Ka ehitussektor võib sta-
biliseeruda, kuid buumi-
aegsetesse kõrgustesse ta
enam tagasi ei tõuse. See-
ga kinnisvaraga seotud tu-
lud ei aitaks riigieelarvet
enam sama palju kui va-
rem.
Eestil on vaid kaks valikut:
kas hakata tõsiselt kärpima
tervishoiu- ja pensionisüs-
teemi või siis olulisel mää-
ral tõsta tuludelt saadavaid
maksu, kas astmelise tulu-
maksuna või mõnd teist
liiki tulumaksuna.

**Küsis Kesknädala
reporter Indrek Veiserik**

Eesti saab euro tänu Euroopa finantskriisile

**Briti majandusanalüütiku Edward Hugh' sõnul oli
tänavu aprillis Euroopa Keskpanga üldine arvamus:
Eesti ei ole eurokõlbulik. Maikuuks tabasid aga
Euroopa Liitu suured finantsprobleemid, millega
seoses Eesti eurotsooni saamisega seotud kahtlused
lükati kõrvale. Hugh' hinnangul polnud Euroopa
Keskpangal võimalik Eestit nappi jätkusuutlikkuse ja
vähese konkurentsivõime tõttu eurotsoonist välja
jätta ajal, mil eurotsooni kuuluvad sellised riigid nagu
Hispaania ja Portugal.**

Lisaks jahutab Hugh oma blo-
gis vaatlejate optimisismi, just-
kui oleks nn sisemise deval-
veerimise ja elanikkonnale
suuri raskusi tekitanud kärbe-
poliitika Eestis õnnestunud.

Taastumine osutub vaevaliseks

Analüüsides Eesti majandus-
olukorda, võtab Hugh aluseks
augusti algul ajalehes *Finan-
cial Times* ilmunud kolumnist
John Dizardi arvamusartikli,
milles Eestit kiidetakse.
Dizardi sõnul on Eesti selliste
kriitikutega nagu Paul Krugmani
või Edward Hugh' kiuste vali-
tud kursil edu saavutamiseks.
Hugh märgib, et Eesti oma
pisut üle miljonilise elanik-
konnaga on keeruline juhtum,
kuna majandusolukorda puu-
dutavad analüüsitulemused
sõltuvad paljudest sellele riigile
iseloomulikest pisiastjadest.
Hugh lubab vaadelda, kas
Eesti on ikka selline „valge
vares“, kelle kohta makro-
majanduse tavatõed ei kehti.
Viimaste veerandaastate and-
metest paistab eelkõige välja
suur heitlikkus, ning kui uurida
SKP mahuindeksit, siis nõuab
kasvu märkamise väga kan-
geid prille, märgib Hugh. Ta
välistab Eesti majanduse
täieliku ja kiire taastumise või-

malused. Hugh' sõnul on Eestit
pigem ootamas L-kujuline vae-
valise kasvu periood, mille
kestel tuleb ette suuri raskusi
ja tagasilööke.
Rida Eesti majandusnäitajaid
on siiski paremaks läinud, nagu
näiteks jaemüük, tööstus-
toodang ja ekspord. Enne aga,
kui selle üle liialt rõõmustada,
tuleb Hugh' sõnul märgata, et
kaupade bilanss on Eestil jätku-
valt defitsiidis.
„See osa Eesti tööstusest, mis
oli enne majanduskriisi konkure-
ntsivõimeline, on seda endi-
selt. Selle osakaal majanduses
on aga liiga väike, et kogu
majandus mõnast välja aida-
ta,“ kirjutab Hugh.
Jooksevkontot on plussi aidanud
teenused. Ja see, et jooksev-
konto on plussis, on väga
hea uudis – Eesti maksab tagasi
oma välisvõlga, märgib Hugh.
Kuid see on saavutatud selle
hinna eest, et arvestatav osa
majandusest käib tühikäigul
ehk võimsused on jõude ja
tööpuudus väga kõrge.
Autor toob välja, et tööpuudus
küll kahanes teises kvartalis
esimest korda ligi kahe aasta
jooksul, kuid seda vaid 1,2%,
ja töötuse määr on endiselt
kõrge. Juunikuu seisuga oli
128 000 töötut, mis moodustab
18,6% tööealisest elanikkon-

nast. Hugh tunnistab, et kätte-
saadavate andmete põhjal on
tal raske Eesti majandust
analüüsida, kuna talle näib, et
varimajanduse osakaal Eestis
on märkimisväärne. Seega ei
pruugi paljud end töötuks re-
gistreerinud inimesed olla
tegelikult ilma töötä.
Kõige muretekitavam on pi-
kaajalise töötuse kasv. Pika-
ajaliste töötute osakaal kõigist
töötutest tõusis 46 protsendini.
15% on töötä olnud juba väga
pikka aega. Hugh' sõnul saab
näha, kas töötus Eestis alaneb
ka nüüd, kus Euroopa riikides
majanduse kasvuhoo on rau-
gemas.

Erasektori suur võlakoores

Hugh analüüsib oma blogis
põhjalikult sisemist devalvee-
rimist, mis peaks tähendama
hindade ja palkade langust.
Tema sõnul tunnipalga langus
pole olnud kuigi märkimis-
väärne – vaid 7% 2008. aasta
lõpust. Ja ainuüksi nimetatud
aastal kasvasid palgad 7%.
Enne seda aga 17,5% ja 20%
aastas. Nii et Hugh' meelest ei
saa kahjuks väita, et Eesti on
jõuliselt palku kärpinud. Ela-
tustase on järsult langenud töö-
tundide vähenemise ja töötuse
kasvu, s.t majanduskriisi taga-
järel, mis ometi ei võrdu konkure-
ntsivõime taastumisega. Kaotatud konkurentsivõimest
on tänaseks tagasi saadud väga
vähe, tõdeb Hugh.
Sama kinnitavad inflatsiooniar-
vud. Pärast üheksa kuud
kestnud hindade langust on
need taas tõusmas ja inflat-
sioon on peaaegu terve prot-
sendipunkti võrra euroala

keskmisest kõrgem. Riigi koh-
ta, mis peaks olema sisemise
devalveerimise raskustes, on
see üsna uskumatu, kirjutab
Hugh. Pigem on keegi euroala
pääsme lunastamise järel roo-
lis tukkuma jäänud, leiab ta.
John Dizard väidab, et Eesti
majandust ootab kiire toibu-
mine, kuna riigi võlakoores oli
kriisi puhkedes väga madal.
Hugh aga tuletab meelde, et
erasektori võlakoores on Ees-
tis ometi väga suur ja jääb lae-
nukasvu rõhuma veel pikka-
deks aastateks.
Küll aga nõustub Hugh, et ka-
pitalikulud ja laenuhaha hind
on Eesti jaoks oluliselt odava-
maks läinud. Rohkem kui sise-
misest devalveerimisest on
Eesti võitnud hiljuti teatavaks
saanud otsusest Eesti euroalas-
se vastu võtta, kirjutab Hugh.
Euro tulekuga on võlgade tee-
nendamise kulud oluliselt vä-
henenud. Kui aga vaadata, kui
agardalt seda odavat laenuhaha
kasutatakse, siis on laenukasv
aasta baasil jätkuvalt nega-
tiivne, nagu teisteski suure
erasektorivõlga riikides, märg-
ib Hugh.
Lisaks soovib ta analüüsidesse,
mis räägivad sisenõud-
luse järkjärgulisest ja kindlast
toibumisest, suhtuda enam kui
ettevaatliku kriitikaga.
Hugh' sõnul võib ju uskuda
Swedbanki analüütikute üli-
optimistlikke prognoose Eesti
majanduse kohta, nagu seda
Dizard teeb, kuid tema eelistab
enda sõnul otsekui konveierilt
ettesöödetud arvude asemel
käsitleda fakte laiemalt, arves-
tades taustsüsteemi.

**Tõlkis ja refereeris
Indrek Veiserik**

Nädal Euroopas

VIRGO KRUVE
MTÜ Eurosaadik

Esmaspäeval, 30. augustil oli Lissabonis 43 kraadi sooja. 1500
tuletõrjujat tegeles 19 põlengu kustutamise Põhja-Portugalis.
Tuleohus on 14 piirkonda 18-st.
* Slovakkia pealinnas Bratislavas tappis relvastatud mees 7 ja
vigastas 14 inimest.

Teisipäeval möödus 20 aastat Sak-
samaade ühendamise lepingu sõl-
mimisest. Seda tähistati ühinemis-
lepingu esitlusega (fotol). Kantsler
Angela Merkel kutsus rohkem
tege ma teiste rahvaste vabaduse
heaks: „Olen mures, et meil oma
visiooni saavutanuna puudub nüüd entusiasm teiste abis-
tamiseks, et neilgi täituks unistus elada vabaduses ja demokraa-
tias.“
* Poolas tähistati 30 aasta möödumist ametiühinguliikumise
Solidarsus asutamise.
* Eurostati raport töötuse kohta juulis. See oli 9,6% (2009. a
9,1%) ja eurotsoonis 10% (2009. a 9,6%). EL-i 27 riigis oli
23,057 miljonit töötut, eelmisest aastast 1,108 miljonit rohkem.
Madalaim töötus oli Austrias (3,8%) ja Hollandis (4,4%) ning
kõrgeim Hispaanias (20,3%), Lätis (20,1%) ja Eestis (18,6%).
Alla 25-aastaste noorte tööpuudus oli juulis 19,6% eurotsoonis
ja 20,2% EL27 riikides; madalaim Hollandis (8,1%) ja kõrgeim
jällegi Hispaanias (41,5%), Lätis (39,5%) ja Eestis (37,2%).

Kolmapäeval esitles Tony Blair oma 700-leheküljelist
memuaariraamatut, milles kritiseeris järglast Gordon Browni
ja õigustas Iraagi sõja algatamist. Nädalavahetusel Dublinis
toimunud esitluse loobiti Blairi Iraagi sõja algatamise pärast
munade, pudelite ja kingadega ning ta pidi loobuma autogram-
mide andmisest.

* Eurobaromeetri järgi oli mais 27 riigis Euroopa Liidu liik-
melisuse poolt 49% küsitlenuist; see on 9 aasta madalaim näi-
taja.
* Soome luterlik kirik sai esimese naispastori Irja Askola (57).
* Kreeka kärpekavad on vähenenud tarbimise tõttu sulgenud
iga viienda poe. Probleeme on 80 protsendil firmadest.
Väikefirmad hõlmavad 99% Kreeka majandustegevusest.

Neljapäeval täiendas Eurostat 13.
augusti II kvartali majanduskasvu-
raportit järgmiste riikidega: Soome
3,1%, Poola 1,1%, Sloveenia 1,1%,
Taani 1% ja Rumeenia 0,3%.
Meenutuseks: Eesti 2%, Leedu 3,2%
ja Läti 0,1%.

* Saksa majandusminister Rainer Brüderle (fotol) loodab 7,6-
protsendise tööpuuduse vähenemist ja töötute arvu langust alla
3 miljoni (augustis 3,18 miljonit).

Reedel oli Portugali tähelepanu pedofiilide kohtuprotsessil,
kus seitsme süüdimõistetud seas oli tuntud inimesi (diktor, diplo-
maat).

* Belgias nurjusid 3 kuud kestnud kõnelused valitsuse moodus-
tamiseks – sotsialistide liider Elio Di Rupo loobus koalitsiooni
moodustamise katsetest. Kuningas Albert II nimetas laupäeval
uued läbirääkijad. Hollandi ja prantsuse keele kõnelejad on
tulis Brüsseli regiooni pärast.
* Eurostati raport jaekaubanduse käibe kohta juulis, mis oli EL
27 riigis ja eurotsoonis 0,1% suurem kui juunis. Vähemalt prot-
sendi võrra tõusid Portugal (3%), Malta (2,9%), Prantsusmaa
(2,2%), Austria (1,7%) Belgia (1,4%), Eesti ja Soome (1,2%)
ning Suurbritannia (1,1%). Kahanejad olid Rumeenia (-10,5%),
Hispaania (-3%) ja Leedu (-1,4%).
* Ungari paremäärmuslik partei *Jobbik* soovib mustlaste
laagritesse panekut, et „leevendada vanglakohatade vähesust“.
Niisuguseid ideid on realiseerinud Euroopa Rahvapartei
liikmed Prantsusmaal (Sarkozy) ja Itaalias (Berlusconi).
Eestist kuulub Euroopa Rahvaparteisse IRL.
* Rootsi opositsioonilised sotsiaaldemokraadid lubasid 19. sep-
tembri valimiste võitmisel tuua järgmisel aastal sõdurid
Afganistanist ära.

Laupäeval hukkus Afganistanis granaadiplahvatuse tagajärjel
Suurbritannia sõdur (kokku 293).

* Belgradis, Brüsselis ja Pariisis protestiti mustlaste deportee-
rimise vastu Prantsusmaalt. Siseminister Brice Hortefeux neid
proteste tõsiselt ei võtnud, sest valitsuse otsust toetab 65%
prantslastest.

Pühapäeval teatas Baskimaa iseseisvumist taotlev ETA vahe-
rahust, kuid Hispaania võimud on umbusklikud.

* Käärimine Itaalia valitsuses. Gianfranco Fini rääkis pea-
minister Silvio Berlusconi opositsioonile omaste sõnadega,
kuid valitsusliitu lõhkuma ega uusi valimisi nõudma ei kiirustanud.

Tule õpi tantsima!

- 4–6 a ettevalmistusrühm
- 7–12 a algkursus (2 kuud TASUTA)
- täiskasvanutele ja keskkooliõpilastele
- algkursus
- jätkukursus
- hobiklubi
- oskaja + mitteoskaja
- balletistuudio lastele ja täiskasvanutele

**Revalia
Tantsukool**

Peterburi tee 38, III korrus
tel 601 0253
tkrevalia@tkrevalia.ee

www.tkrevalia.ee

Videviku sügiskontsert Üks magus suudlus

Olgem koos operetiarmastuse imelistel radadel!

Kavas:
I. Kalman'i,
F. Lehár'i,
L. Arditi,
P. Abraham'i,
A. Lloyd Webber'i,
C. Poteri ja
J. Strauss'i
kaunis muusika.

Ulla Millistfer (klaver)
Urmes Põldma
Alar Haak
Margit Saulep

Salme Kultuurikeskuses 31.10.2010 kell 13.00
Pileti hind: 70.-

**Heldur Jõgioja
mälestuskontsert**

Tartu Peetri kirikus
21. septembril kell 19

Tartu Katoliku Kooli lapsed
Voldemar Kuslap
Sirje ja Rein Kurg
Kadri Sarva
Ilmatsalu naisansambel
Rein Kokk
Toivo Nikopensius

Müügil CD-d ja raamatud
Pääsmad 80 EEK
Lastele tasuta
Pääsmad müügil 2 tundi enne kontserdi algust

7 põhjust, miks hääl

Küsime hakatuseks: mis üldse on poliitika ülesanne? Ja vastakem kohe sõnadega, mille vastu ei saa kellelgi midagi olla: poliitika ülesandeks on teenida ühiseid huve. Poliitika pole teadus ega tehnika, poliitika on kunst, mida tuleb luua.

RAIVO J. RAAVE

I Ühised huvid kui poliitika alus

Keskerakond peab silmas Eesti rahva ühiseid huve, kusjuures ühe riigi rahva moodustavad kõik selle kodanikud ja siin elamisloa saanud inimesed, olenemata rahvusest.

Paremerakonnad teenivad paraku vaid edukate huve. Liberalistid määratlevad inimest tegelikult majanduslikult. Liberalistliku käsitluse järgi pole rahal kodumaa ja turul piire. Ühiskond on eelkõige turg ning inimene on enam tarbija kui kodanik. Paremerakonnad on end identiteetseerinud etnotsentristlikult, kuid see on vaid kaval mask – tegelikult on liberalism oma piiritu turuga see, mis hävitab rahvad. Liberalismi subjekt on ju indiviid – aatom.

Ometi on nii kaupmehel kui ka rahal kodumaa. Sel suvel Tallinnas peetud majanduskonverentsil esinenud Peterburi Panga nõukogu esimees Indrek Neivelt ütles: „Varem uskusin õpikute juttu, et kapitalil pole rahvust. Enam ma

seada ei arva. Tavaliselt on nii, et seal, kus on kapitali kodumaa, on ka peakontor ja kõige kallimad töökohad: arendus, turundus, finantsid. Ma vaatan oma endiste kolleegide järgi Hansapangas, et paljud nn kallid töökohad on liikunud Stockholmi, ja inimesed koos nendega. Sama on ka teiste välisomandusse läinud firmadega. Ei tea, et keegi siin kontserni piires mingi suure arendustööga tegeleks.“

Paremerakondade jaoks on nii: kui satud raskustesse, oled ise süüdi või lihtsalt loll. Riik aitab eelkõige tegijaid. Ekspordifirma rajamiseks võid raha pealegi saada. Raivo Vare küll tunnistab, et eestlaste nn aktiveeruv eksport on pelk müüt või isegi tabuteema. „Tegelikuses on eksport suures mahus välismaalastest firmaomanike käes,“ tõdeb Vare. Liberalismi eesmärk on ühiskond kui turg. Aga turuühiskond on ju kvantiteedi, mitte aga kvaliteedi ühiskond.

II Üksteise aitamine kui programm

Teine põhjus, miks häälitada Keskerakonna poolt, on selle erakonna sotsiaalpoliitika. Võtame siis aluseks seadmuse, mis on Rooma õigusest vanem. Piibel ja Talmud ütlevad, et vaestanni rõövimine paneb rahvale needuse, kusjuures vaestanniks peetakse võimaliku: äärmist põllusiilu ja nurkmist viljapuud. Selle säilitamise eest ei võitle meil isegi

sotsid, aga Keskerakond on valmis looma sotsiaalseid töökohti. Jah, see pole turumajanduslikult soodne, ometi on see üks piibellik põhimõte, mis toob rahvale õnnistuse. (3. Moos. 19: 9.10).

Paremerakonnad on alati konkurentsi seisundis, sest teine on ju vastane. Inimõiguste deklaratsioon on neil muidugi au sees – see on praktiliselt liberalistide katekismus. Õigus näitab, mis kellelegi kuulub.

Keskerakonna sotsiaalpoliitika on aidata hädasolijat ja nõrgemat, sest see on tugeva keskklassi taimelava. Ilma tugeva keskklassita aga pole meil jätkusuutlikkust.

Vahe rikaste ja vaeste vahel parempoolsete lipu all aiva kasvab. Tööpuudus küll kahaanes teises kvartalis esimest korda ligi kahe aasta jooksul, kuid seda vaid 1,2% ja töötuse määr on 18,6%. Kõige kurvem on pikaajalise töötuse kasv – 46 protsendini kõigist töötutest. 15% on töötajaid juba väga pikka aega.

Gallupi poolt 140 riigis läbi viidud uuringu põhjal lahkuks Eestist 13% elanikkonnast, kahandades 1,3-miljonilise rahvaarvu 1,1 miljoni piirile. Kusjuures Soome vastav indeks on pluss 29% ja Venemaalt lahkuks vaid 7% elanikke. Vastastikuse aitamise teede läbilõikamisega on paremerakonnad meid määranud

tegelikult hukule.

Raivo Vare ütles sel kevadel veel: „Realiteet on selline, et tänane majanduse olemus ei too püsivat uut kasvu ehk me ei suuda tagada märgatavat elatustaseme tõusu ja sotsiaalse pildi paranemist.“

III Tugev keskklass kui eesmärk

Kolmas põhjus on Keskerakonna selge eesmärk – tugev keskklass. Suve lõpul Raivo Vare lisas Eesti riigi eesmärgi kohta: „Eesmärgita riik laguneb kiiresti. Praegu veel ühiskond ei teadvusta endale, millised probleemid võivad ees oodata ja kuidas neid lahendada. Minu arvates on aeg hakata tegelema elukvaliteedi parandamisega, aga see tähendab, et peab lahendama sotsiaalseid küsimusi.“ Just elukvaliteedi parandamine on see, millega Keskerakond tegeleb. Tema eesmärgiks on teadagi tugev ja kasvav keskklass, mis on meie kultuuri taimelava. Paraku on hetkepilt kurvemast kurvem. Inglise majandusanalüütik Edward Hugh kirjutab: „Elatustase on järsult langenud töötundide vähenemisest ja töötuse kasvust, kuid see ei võrdu konkurentsivõime taastumisega. Väga vähe kaotatud konkurentsivõimest on tänaseks tagasi saadud. Sama kinnitavad inflatsiooninumbriid. Pärast üheksa kuud väldanud hindade langust on hinnad jälle tõusmas ja inflatsioon peaaegu terve protsendipunkti

Kaido Kama: „Komisjoni seisukoht on: arvestamata neil lasunud võlgu.“

Omandiõiguse ümberjagamine Eestis, mida paljud seostavad ka varade tagastamisega, sai alata, kui 13. juunil 1990 võttis Eesti kõrgeim seaduseandja Ülemnõukogu vastu „Eesti Vabariigi omandiseaduse“ ja täpselt aasta hiljem, 13. juunil 1991 „Eesti Vabariigi omandireformi aluste seaduse“.

Sellela oli loodud omandireformi õiguslik alus.

VELLO REKKARO
PhD, elamumajanduse ekspert

Algas meie taasiseseisvunud rahvariigi ühisomandi eraomandiks jagamise ajastu – erastamise, tagastamise, andmise-kinkimise ja müümise vormis. Vehkides vabaduse ja liberaalse turumajanduse loo-sungiga, paisati ühiskond oma

sotsiaalses arengus aasta-sadu tagasi, oludesse, mis on pigem võrreldavad ajaloost tuttava nn tarastamise („inclosure of commons“) seadustamisega 18. sajandi Inglismaal.

Nüüd lõikame tollaste valikute vilju

Avamaks Eesti hälbimist õigusriigi teelt omandireformis uuris Riigikogu liige Helle Kalda tollaseid stenogramme. Pole ju normaalne, et mõnes küsimuses, näiteks nn baltisakslaste majade asjus, oleme lahenduste otsimisel jõudnud reformi teisel aastakümnel tagasi algusesse.

„Õigusjärgsed omanikud jäeti ilma võimalusest olla aumehed,“ meenutas Urmes Volens kui Justiitsministeeriumi ase-kantsler Rooma õigusest

pärinevat põhimõtet: võlgade aegumine ei tähenda, et nõue kaob, vaid kohus saab rakedada nõude aegumist ainult siis, kui võlglane sellele ise tugineb. See põhimõte annab võlg-lasele võimaluse käituda aumeheena ja oma kohustust täita (PM 27.03.2008). Seda tööka oman-direformi aluste seaduses (ORAS) eirates ase-tas seaduseandja meid väl-japoole eu-roopalikku õigus-ruumi ja eraldas meid kultuur-riikidest, nagu tõi esile Mihkel Oviir 8. mail 1991, tutvustades Rootsi Kõr-gema Kaubanduskooli professori Erik Ereti eksperthinnangut meie ORAS-e kohta.

Kui mõistus ei võta, küsi abi!

„Kui mõistus ei võta, tuleb paluda abi. On lubamatu, et meie vähesed teadmised avavad tee õiglusetusele. Ent sisuliselt me seda ju tegime, otsustades Jumala kombel, kes saavad marjamaale, kes jäävad karjamaale! Meie ei lähtunud tõesst, vaid meelevaldsest arvamussest,“ tõdes Ülo Uluots, ja hääletas vastu. „Me rikkusime ära ilusa asja ja vajaliku sea-

duse,“ tunnistas Uluots pärast ORAS-e vastuvõtmist Toom-peal.

Olukorra traagilisust rõhutati, kui Riigikogu, ratifitseerides 1996. a. 13. märtsil inimõiguste ja põhivabaduste kaitse kon-ventsiooni ning selle lisaproto-kollid, oli sunnitud seda tegema klausliga – lisaproto-kollis nr. 1 tehti reservatsioon artikli 1 sätete osas, mis käsit-levad õigust oma omandit segamatult kasutada. Deklareeriti, et konventsioon ei laiene omandireformi sea-dustele, mis tähendas, et

Riigikogu lubas omandi-reformi käigus rikkuda Eestis inimõigusi omandi-õiguse alal seoses riikliku omandi erastamisega ja varade tagastamisega.
(Autori rõhutus – V.R.)

Seega on tõsiasi, et eelosun-datud reservatsiooniga seadus-tati inimõiguste rikkumine, ja elanikelt võidakse võtta nende vara nii riikliku omandi eras-tamise kui ka varade tagas-tamise käigus. Siin saavad õigusliku hinnangu sund-üürnike kodude riisumise

Kurita

Hääletada Keskerakonna poolt

võrra euroala keskmisest kõrgem. Riigi kohta, mis peaks olema sisemise devalveerimise vaevades, on see üsna uskumatu. Pigem on keegi euroala pääsme lunastamise järel roolis magama jäänud," tõdeb Hugh.

Eesti Vabariik on praegu otsekui lõpetamata projekt, mis ei ole veel oma lõplikku sõna öelnud, ja paremerakondade juhtimisel suubume üleilmse ühiskonda hääbuva rahvana.

Praktiliselt toimub kapitali ja tööjõu väljaminek, majandusliku ebavõrdsuse suurendamine, sotsiaalkapital väheneb. Puudub pädev poliitiline tahe struktuurimuutusteks, avalik arvamus on mähitud uduste illusioonide võrku, tööhõive jätkab langemist, investeringud jätkavad kiratsemist ning majanduspotentsiaal langeb, rahvusvaheline investimispositsioon on nõrk, nii et rahvusliku kogutulu osakaal kogu sisemajandustoodangus jätkab langemist.

V Vene kaart kui trump

Viies põhjus on, et vaid Keskerakonnal on taskus vene kaart, mis võib meid päästa. Ekspeaminister Tiit Vähi on alati rõhutanud majandussuhete olulisust Venemaaga: „Kui Euroopa Liidu majanduskasvaks prognoositakse 0,5–1 protsent, siis Venemaal on sama number 4–4,5 protsenti. Euroopa Liidu meetmetest hoolimata on selge, et

raha liigub sinna, kus ei ole seisak, vaid kasv.“

Neivelt rääkis, et sageli me ei hooa, kui suur on Peterburi. „Peterburis on väga suur turumaht, kiiresti arenev tööstus – laeva- ja autoehitus jne, oluline transpordisõlm ja üha tõusvas joones arenev turism, sealhulgas hotellimajandus.

Enamik turiste tuleb Eestisse laevadega, möödaminnes, olles teel Peterburi. Kui võrrelda näiteks põhjanaabritega, siis on Peterburis esindatud näiteks kõik suuremad Soome ettevõtted. Meie pank on Peterburis teine-kolmas pank – olukorras, kus tegutseb ligikaudu 120 pank, ja meil on miljon eraisikust klienti.“ Meie eelis oli ja õnneks on ka veel olla aknaks Euroopasse, aga selle asemel oleme muutunud tagahooviks.

Indrek Neivelt tõdes, et Eesti majanduspotentsiaali pärsib kõige rohkem transpordi vähenemine: „Kui me ei tee mingeid olulisi muudatusi, siis mängime oma potentsiaali maha. Me muudkui räägime, kuid midagi ei tee. Vene inimestele, kes vanemad kui 35, on väga head ja helged mälestused Tallinnast, noorematele on aga Tallinn nagu mis tahes teine välismaa linn. Nii võivad turistid ära kaduda, kui selle nimel kohe tegutsema ei hakata.“

VI Keskerakonna jokker

Kuues põhjus, miks hääletada Keskerakonna poolt, on erakonna esimees Edgar

VALIMISKAMPAANIA: Kuigi inimesed sageli kurdavad, et „poliitike näod tüütavad kampaaniate ajal ära“, on see vaba demokraatliku ühiskonna loomuomane toimimisreegel. Kõik katsed kandidaatide suid sulgeda viitavad teiste jõudude domineerimissoovile. Foto: Urmi Reinde

Savisaar. Võib julgesti öelda, et Keskerakonna esimehel on võimed ja karisma kõik need eesmärgid teostada. Vahest tundub, et see misjon on lausa metafüüsiline – ülevalt antud. Savisaar on otsekui Carl Robert Jakobson – küll tunnustatud, aga kõigi ja eriti suurte erihuvidele komistuseks.

Aga ainult esimees ei tee erakonda. Ja siit tuleneb ka seitsmes põhjus.

VII Kaader otsustab kõik

See vahepealkiri ei ole seekord tsitaat kurjalt onult, vaid tõsiasi – olm, mida me vältida ei saa. Eks igas erakonnas ole palju erinevaid inimesi. Keskerakond on jätkuvalt Eesti

suurim erakond, kus on palju väarikaid inimesi. Ja nad on aastaid teinud oma tööd hästi, olles pidevalt pealiniimeedia tule all – ehk siis sõjaseisukorras. Tegelikult on nad meie aja kangelased. Veel võrgutavad meid europaradiisi tulukesed. Aga kui näeme, et seda ei tule liberaalses turumajanduses, siis

pole kaugel aeg, kus keegi ei tea enam kedagi, kes EI hääletaks Keskerakonna poolt. Sest vaid need ideed ja need raskustes karastunud inimesed võivad meid päästa. Muidu aga laulgem pärast märtsiile: „Jää hüvasti, Eesti Vabariik!“ Paraku pole meil valikut: kas Keskerakond või – head teed, iseseisev Eesti! Valik on meie.

Hääletada ei sünni õigusriiki

vi–Ribbentropi pakti tühistamist sõlmimishetkest arvates – õigusriigiliku toiminud NSV Liidu Ülemnõukogu poolt 1989. aastal, siis kerkib küsimus: kas ka ORAS-t saab tühistada selle vastuvõtmise hetkest arvates, kui Eestis tekib õigusriik ja kogu varade nn tagastamist tuleb hinnata euroopalikus õigusruumis, austades inimõigusi ja võrdse kohtlemise põhimõtteid? Ja kas seda pidas silmas tollane keskerakondlane, nüüd reformierakondlane Kalev Kukk, kui ta Riigikogus elamispinna erastamise seaduse arutelul 4. mai 1993. a. istungil väitis, et Eesti vajab oma Nürnbergi? (Jaan Ömblus. Kaotatud kodud. Eesti omandireformi sundüürnike lugu 1989–2009, lk 74, 152.) Või aitab siiski inimsusevastaste kuritegude uurimise Eesti rahvusvahelise komisjoni ehk nn Max Jakobsoni komisjoni kümneaastasest kogemusest, kes on juba avalikustanud hulgaliselt ”õudseid tõsiasi meie ajaloost” (Enn Soosaar, PM ak 5.09.2009), et hakkama saada ka meie omandireformiga?

õiguslikud alused – see sajandi süingeim ORAS ja vaikse pogrommi seadus, nagu klassikud on juba kirjasõnna raiunud.

Eesti riigi kodanikena tuleks meil küsida: milleks oli varade erastamisel ja tagastamisel vaja

minna vastuollu inimõigustega, muutes sellega omandireform aegumatuks kuritööks?

Kui sai tühistada MRP, saab tühistada ka ORAS-e

Kui meenutada Moloto-

Kesknädal, 21. aprill 2010

Helle Kalda, Eesti Üürnike Liidu esimees - "Kas kogu omandireform on olnud õigusvastane?"

Kesknädal, 16. juuni 2010

Ülevaade "Eesti omandireform oli küüditamine": 14. juunil olid Keskerakonna fraktsiooni liikmed Helle Kalda, Marika Tuus ja Heimar Lenk kasutanud Riigikogu vaba mikrofonit, et tõmmata paralleele stalinliku punaterrori ja Eesti omandireformi vahel - võrdlemaks oma kodust välja aetud inimeste elusaatust.

Kesknädal, 16. juuni 2010

Peeter Tedre, Eesti Üürnike Liidu tegevjuht - "Ebaõiglusest ei tulene uut õiglust"

Ettevaatust, Omanike Keskliit on IRL-i käepikendus!

Keskerakonna peasekretär Priit Toobal kahtlustab, et IRL-i korraldatud üleriigilise rahvaküsitluse ja selle tutvustuskampaania rahastajaks võib olla MTÜ Omanike Keskliit. Liidu juhatusse kuuluvad enamikus IRL-i liikmed, tuntumad neist Urmas Reinsalu, Ken-Marti Vaher ja Rein Kilk.

Toobali väitel on IRL-i ja Omanike Keskliidu rahakotid varemgi segamini aetud, seega poleks see suur üllatus, kui ka seekord just nii on. "Enne kohalike valimisi üllitati Omanike Keskliidu kulul trükiseid, mis kutsusid üles hääletama Reinsalu ja Vaheri poolt." Juba siis nõudsid Keskerakonna Riigikogu-saadikud selgitusi majandusministeeriumi poolt rahastatava Omanike Keskliidu tegevuse kohta, kuid minister Juhan Partsilt saadi vastuseks hoopis rünnak demagoogia- ja propagandasüüdistustega. "Omanike Keskliidule on erinevad Isamaa ja Res Publica Liidu ministrid eraldanud miljoneid kroone riigi raha. Nii on IRL-ile valimiskampaania rahasid kanditud küll Partsi, küll Kiisleri kaudu," lisas Toobal.

Loodetavasti pöörduvad Keskerakonna saadikud Riigikogus taaskord nii Partsi kui ka Kiisleri poole uuri-maks, millega Omanike Keskliit ikkagi tegeleb ning mille peale kulub sellele MTÜ-le eraldatud riigi raha.

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Milleks Eestile 80 pruugitud soomustransportööri?

Eesti rahvas sai augusti lõpul teada kaks mõtlemapanevat uudist. Mõlemad meie rahva majandusliku elujärje halvendamisest.

Kaitseminister Jaak Aaviksoo informeeris valitsust kavast osta Hollandist 80 kasutusel olnud soomustransportööri (need lähevad maksma üle 300 miljoni krooni).

Teine uudis on see, et Tööandjate Keskliit avaldas manifesti mitme ettepanekuga, mis peaksid nende arvates Eesti majanduse konkurentsivõimet tõstma. Tavainimene ei mõista kuidagi, et niisuguste ettepanekute kasutuselevõtul rahva majanduslik olukord paraneb, sest tööliste (töövõtja) olukord ju halveneks mitme kandi pealt.

Tööandjate ühingu manifesti rakendamisel loodetakse riigi rahanduslikku olukorda paranevat ja eelarve täitmist suurenevat. See muidugi toimugu tööinimese elujärje pisukese halvenemise arvel! Seepärast ongi tööinimesel raske mõista: miks valitsus tahab järjekordselt **raisata raha** pruugitud sõjatehnika ostmiseks?

Peaks veidi analüüsima, kuidas meid on varem lollitatud pruugitud relvastuse ostmisega.

Ja miks peab seda vanaranda soetama nii palju? Võiks osta maksimaalselt 20 soomukit – kümme saadaks Afganistani ja kümme jätkaks koduseks õppetööks (= mängimiseks). Minister Aaviksoo rõhutas aga, et selle soomukiostuga tugevneb Eesti kaitsevõime. Selline jutt on liiga lihtsameelne. Kustpoolt tuleb see kallaletungija, keda tahame vanaranda abil tõrjuda? Kui keegi meie kallale tungib, siis on tal selline relvajõu ülekaal, millele meie jõud vastu ei suuda panna.

Selles manifestis sisaldub ka üks punkt, mille rakendamine võiks tulla meie riigile kasuks. Selles punktis räägitakse valitsusektori reformimisest – riigi- ja omavalitsusametnike arvu vähendamisest. Niisugusest reformist on juba kaua räägitud. Aga selle rakendamise vastu on meie kutselised-palgelised poliitikud. Keegi ei soovi ju lahkuda oma seniselt mugavalt ja ka tulusalt ametikohalt. Ning nende tahtmine jääb peale.

Kas on Eestis veel poliitilist jõudu, kes jätkaks need soomukid ostmata ja võtaks manifestist välja need ettepanekud, mis otseselt halvendavad rahva elujärge?

Manivald Müüripeal, pensionär Varblast, Pärnumaa.

Salatsemine ja tsensuur uuesti moodi minemas

Toimetusele saabus Mart Nikluse arvamus, mille ta üllitas netis 2. septembril 2010 kell 23:00 <martniklus@yahoo.com>.

“Euroopalike väärtuste” üha laiemal juurutamisel võib peatselt saabuda aeg, mil ei sõjaväes ega ka muudel elualadel enam ei tohi küsida mitte ainult selle või teise isiku rahvust, vaid isegi tema nime, sünniaega, kodakondsust, (näiteks tööalases intervjuus) haridustaset, eriala, tervislikku seisundit jms. Millal siis keelatakse näiteks arstidel ära ka teada patsiendi veregrupp, kehakaalu, laboratoorsete uurimuste andmeid, varempeetud haiguste diagnoose jne? Ei imesta ma enam üldse, et ka kriminofiilsete võimulolijate hulgas üha enam maad võtab. Eks ikka “isikuandmete kaitse” viigilehe varjus!

Kavalalt kavandatud

Parempoolsed erakonnad on oma valimiskampaaniat alustanud jõulise etteastega – „tööandjate manifestiga“. See on ilmselt Reformierakonna (RE) ja Tööandjate Keskliidu (TKL) omavahehise kokkuleppe vili. Selge see, et TKL-i ettepanekud pole reaalsed, aga ärritavad ühiskonda, sest TKL kui kasuühise kapitali sümbol nõuab oma kasumit rahvalt kasvõi vere hinnaga. RE jälgib sündmuste käiku mõnuga, et parajal kohal anda suunavaid nükkeid (nt mõõdukalt kritiseerides TKL-i tegevust).

Teised erakonnad on „sillas“ – et püüda oma populaarsust tõsta, võitlevad nad TKL-i ettepanekute vastu. Isamaa ja Res Publica Liit (IRL) hoiab aga distantsi, kuna teab või loodab, et teda lähed Reformil vaja.

Enne valimisi valitsus teatab: muudatused, mida tööandjad nõudsid, jäävad ära, sest Reform (vastu tulles rahva soovile!) ei lase neid läbi. Rahval rõõmu kui palju, ja Reformi populaarsus on laes!

Loll see Eesti rahvas! Lasi end petta algul Mõõdukatega, siis Res Publicaga, nüüd aga laseb end petta natuke teisiti, kuid ikkagi. Loodan, et seda siiski ei juhtu!

Ülo Karindi,
pensionär Ida-Virumaalt

Hoopis teine küsimus

Praegu käib meediamüra leivahinna ümber, aga saia- ja seepikust ei räägita sõnagi. Valitsus kogub kartellide tagaotsimisega kergeusklikult rahvalt plusspunkte. Ega mul midagi selle vastu pole, kui leivahind püsib. Olen kindel, et ega euro alguses hindu tõstagi, sest jaanuariks saab kõik hinnad juba paika pandud. Teraviljahinna tõusu vastu aga ei aita meie kädin midagi.

Hoopis teine küsimus on aga selles, kuidas valitsus pensione ning toetusi ja abirahasid kroonidest eurodesse ümber arvutab. Eurosentel pangad vaevalt arvutada tahavad ja sente ei jaga ka rahaautomaadid.

Riigil oleks muidugi mugav ümardada summad nulli või viiega lõppevaks. See oleks aga ebaaus nende suhtes, kes ümberarvutamise ootest kahju saaks. Ja käiks vastu lubadusele, et euro toob õnne õuele.

Suuremeelne oleks, kui ümardamine toimuks ainult pensionäri või toetusesaaja kasuks. Kas on seda palju tahta?

Oleks väga asjakohane see küsimus Riigikogus varakult selgeks rääkida. Sest muidu juhtub jälle nagu Maripuu ajal – Sotsiaalministeeriumi saamatuse pärast näriku sant vahepeal karku.

Rein T., Maardu

Supersegadus paljastuspiltidega

Ikka nendesamadega, mille pärast Valgevenes Eesti asjuriina tegutsenud Harry Lahtein olevat nüüd endine Välisministeeriumi süsteemi töötaja. Kui pildid avalikuks tulid, palus ta end paevapealt (või koguni tunnipealt?) ametist vabastada.

Pärast kibekiiret lahkumist jäi aega elu üle järele mõelda. Ja kuulutaski isand Lahtein ETV kaudu kogu armsale rahvale: pildid olevat häbitult võltsitud! Pärast seda mõni toimetuse lasi asjatundjatel Delfis avaldada juletud skandaalse pildiseeria kallal silmi murda. Nüüd on nii, et mõni ekspert arvab, et vist ikka nagu oleks kuri käsi pilte „toimetanud“, aga teised tunnistavad tõsimeeli, et tegemist on lustirohke elu ehtsate jäädvustustega.

Tahaks teada, miks ometi käis ametiredelilt maharonimine nii kähku, kui mõne pildinägija silmi pörutanu oli kõigest Suur Võltsing?

A. Tammere, Tallinn

Valitsemishoone Tallinnas: varem EKP Keskkomitee, nüüd EV Välisministeerium. Foto internetist

Eesti taasiseseisvumine käis USA ja KGB kiuste

Meie taasiseseisvumisega seoses on õige tsiteerida üht kogunud meest, kel seljataga NSVL Ülemnõukogu, Riigikogu, NSVL saatkond Stockholmis, Keskerakond jpm. Tiit Made sõnul väliseestlased kinnitasid: USA administratsioon pani Eesti pagulasorganisatsioonid tegutsemasellenimel, et laulev revolutsioon ei kõigutaks Gorbatschovi (pildil) paati. Ta meenutab, kuidas USA riigisekretär James Baker keelitas Balti riikidest pärit NSVL-i rahvasaadikuid, et nood ei takistaks perestroika arengut.

Tõsiasi on, et Eesti pagulasorganisatsioonide toetatud Eesti Komitee ei suutnud korraldada ühtegi üldrahvalikku vabadusüritust või koguda rahvast mõnele suurele avalikule okupatsioonivastasele meelevaldusele. Eesti Kongressi juhtivad tegelased hoopiski tulid koos Kogani ja Lebedeviga, koos interliikujatega 15. mail 1990 Toompea lossi esisele platsile meelt avaldama Ülemnõukogu ja Rahvarinde valitsuse vastu. Eesti Ülemnõukogu taastas iseseisvuse, vaatamata Gorbatschovi, Eesti Komitee, USA administratsiooni ja Eesti pagulasorganisatsioonide vastuseisule.

Meenutagem ka Kaido Kama seisukohti 20. augustil 1991: Eesti Vabariiki pole vaja välja kuulutada, ta on juba välja kuulutatud; mingeid teateid Eesti iseseisvuse taastamisest pole vaja välja saata, sest Ameerika ei tunnusta Eesti okupeerimist. Ühesõnaga: istugem Toompea lossis edasi ja olgem vait! Huvitav, millises KGB kontoris see idee välja mõeldi?..

Tänaseks on selge, kui Eesti poleks astunud samme oma iseseisvuse taastamiseks ja selle tunnustamise taotlemiseks, siis vaevalt teisedki Nõukogude liiduvabariigid oleks midagi samasugust ette võtnud. Nii oleksimegi tänini Venemaa koosseisus.

Max Kaur, Tallinn

Eesti Orvuna Kasvanute Liit (EOKL) hakkab saama 20-aastaseks

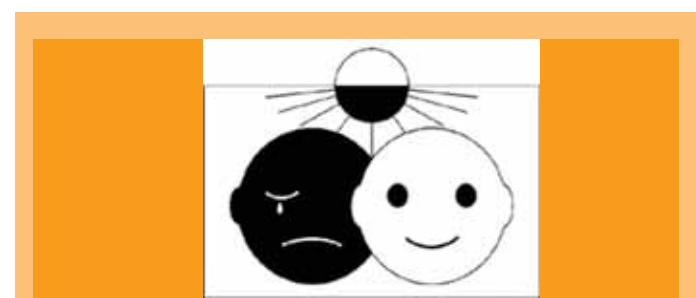
Minu sõprus EOKL-iga algas palju aastaid tagasi Pärnu Orvuna Kasvanute Ühenduse noortekodust, kui alustasin meediaväljaannetes kajastama Andres Guffi juhitava noortekodu ettevõtmisi. Guffi loobiti meedias poriga. Kaikaid kodaratesse üritas talle loopida ka Valter Parve, kes soovis noortekodust teha kodutute varjupaiga või öömaja, aga Andres Guff oli selle vastu, sest noortekodu ehitati üles ikka selle tarvis, et noori abivajajaid aidata. Täna on enam Pärnus Räämal noortekodu polevat.

Kuna järgmisel suvel täitub Eesti Orvuna Kasvanute Liidul (EOKL) 20 aastat, siis on plaanis vastav üritus korraldada, aga veel pole ürituse läbiviimisaik otsustatud. EOKL-i esinaisal Tiina Koidul on palve headele inimestele ja firmadele, et nad võimaluse ja soovi korral seda üritust sponsiks. EOKL-i loojaks 20 aastat tagasi oli Ilmo Liiv, ning Tiina Koidu liitus temaga otsekohe.

Murelikuks teeb noortekodulasi see, et 20 aasta jooksul on riigi poolt lahendamata mitmed noorte elluastumisega seonduvad asjaolud. Selleks et noor iseseisvat elu saaks alustada, on tal vaja näiteks omaette elamispiinda, ning noorel on vaja aidata ka tööd leida, et ta elamispiinda eest tasuda jõuaks.

Tiina Koidu, kes on 27 aastat töötanud miilitsas-politsei, on hetkel kasueme seitsmele kasvandikule. Et noortekodu eksisteerib mittetulundusühinguna (MTÜ Noorte Kodupaik – Tallinn, Peterburi tee 11), siis palka ta riigilt ei saa selle töö eest. Soodustusi kasvandike tarvis riik ei maksa, isegi enam jõuludeks mitte. Paremad ajad olid aastail 2001–2003. Tänu rootslaste abile saadakse eksisteerida – humanitaarabi jm toetus tuleb Värmdö'st. Tiina Koidu tänab ka Nelli Kalikovat abi eest noortekodule uute akende soetamisel ning Tallinna linna, kelle abiga sai eelmisel aastal noortekodule ette pandud uus välisruum ja signaalhääre-süsteem.

Hillar Kohv Viinahaualt, Tori vald, Pärnumaa

Toimetusel:

Noortekodu ajaloost ja tänapäevast lähemalt: www.noortekodu.ee/eokl

Noortekodu tänab toetajaid viimasel kümnel aastal: **A. Le Coq** ja **Eesti Coca-Cola AS** on toetanud karastusjookidega; **Estover OÜ** – juustuga; **AS Fazer Pagarid** – pagaritoodetega; **Jampo Seakasvatuse OÜ** – supikontidega; **Laheotsa Talu** – köögiviljadega; **Leibur AS** – saiade ja leibadega; **Oru Taimetööstus OÜ** – taimeõliga; **Paljassaare Kalatööstus AS** – kalatoodetega; **Paulig Eesti AS** – kohviga; **Pere Leib AS** – leiva ja saiaga; **Põltsamaa Felix AS** – konservidega; **Raisio Eesti AS** – pudruhelvestega; **AS Saaremaa Liha- ja Piimatööstus** – võiga; **Saku Õlletehas AS** – Vichy veega; **Sveiger AS** – ühekorranõudega; **Tere AS** – piimatoodetega; **Vastse-Kuuste Lihetööstus** – lihatoodetega. **Ehitajate EV** on toetanud noortele korterite leidmisel; **Steamark OÜ** on kinkinud lastele raamatuid. **Sotsiaalministeerium** toetas õppeklassi projekti raames ning aitas finantseerida akende vahetamist; **IFD** (Rootsi heategevusorganisatsioon) on kaasfinantseerinud mitmeid MTÜ poolt ellu viidud projekte. Samas on ülevaade tähtsamatest saavutustest vanemliku hoolitsuseta kasvanute elujärje korraldamisel ja peamistest lahendust ootavatest probleemidest.

Oravast Rae vallavanema võsuke käis poes viinavargil

PRIIT KUTSER
Rae valla elanik

„Kurat, viina tahaks! Nii tahaks viina! Räisk, isa taskuraha on kakõik maha joodud juba. Mida teha? Lähen toon poest juurde. Võtan tasuta. Jah, varastan! Mind ei huvita, sest mina olen Rae vallavanema poeg. On selge?! Teen, mida tahan!” Nii võis mõelda reformierakondlasest Rae vallavanema Veigo Gutmanni poeg Eric Gutmann, kui ta suundus poest alkoholi varastama. Seda olevat teinud Jüri aleviku Konsumi poes 9. augustil; järgmisel päeval saadi ta kätte. Millegipärast politsei vaikib ja keeldub teavet jagamast.

Samas vallavanema poegade jaoks ei olevat see esimene kriminoogeenne „saavutus”. Rae valla foorumis kirjutatakse järgmist: „No oleme ausad, see ei ole esimene kord, sest vallavanema pojad on ennegi Konsumist varastanud. Need pojad ongi Jüri suuremad pätid ja ega isagi oma korralikkusega hiilga!” Teine vallaelanik küsib: „Kas see on sama mehehakatis, kes vallalt 30 tuhi spordiraha sai? Tulemusi pole ja nüüd raha ka otsas?”

Kui juba lapsele on sisendatud, et ta võib teha, mida tahab, ja tal on karistamatuse tunne, siis ega midagi head sellest ei tule. Teatavasti ei sünnita vargaks üleöö.

„Keri p...i, õpetaja!”

Jüri gümnaasiumis olevat aset leidnud järgmine situatsioon. Üks õpetaja olla tabanud Rae vallavanema poja suitsetamast ning kutsus poissi korrале. Sellele tuli kiire vastus: „Keri

p...i!” Kui järgmisel päeval kutsuti vallavanem Gutmann kooli, olevat too oma poja käitumise peale irvitanud ja õpetajalt küsinud: „Kas sa siis aru ei saanud, kuhu mu poeg sind saatis?” Kui keegi arvab, et sellise suhtumisega kaugele ei jõua, siis elu tõestab vastupidiselt, et jõuab küll – lausa vallavanemaks.

Varastest pojad – kas reformierakondlaste traditsioon?

Reformierakondlasest praeguse rahandusministri ja kunagise rahvasaadiku Jürgen Ligi teismeline poeg tabati mõned aastad tagasi Stockmanni kaubamaja noorteosakonnas 3263 krooni eest rõivaid varastamast. Päev hiljem otsustas isa poja kuriteo pärast Riigikogu liikme kohalt tagasi astuda.

„Raske oli selle koorma ja saladusega käia,” kommenteeris Ligi oma lahkumist tollal. Kui keegi arvab, et tegemist oli millegi ülla, suuremeelse ja riigimehelikuga, siis ta eksib. Need olid kalkuleeritud demagoogilised sõnad ja võlts kahetsus, sest tegelikult olid paari kuu pärast ees ootamas järjekordsed Riigikogu valimised, mistõttu oli tarvis teema kiiresti maha võtta. Valijal on teatavasti haugi mälu. Mõni kuu sinna ja tänna, ning kõik on juba unustatud. Aus mees oluks Ligi – siis, kui ta poleks 2003. aasta Riigikogu valimistel kandideerinud.

Kui Gutmann oleks aus mees, järgiks ta Ligi eeskujut...

...ja astuks Rae vallavanema

...a huligaaniteemistega on ic Gutmann kogunud negatiivset tuntust juba koolis. Rae vallaelanike seas liigub ringi ritt sellest, kuidas poiss kord äitsetamisega koolis vahele äädes oli teda korrале kutsuma ulnud õpetajale öelnud: „Keri p...i!”

Poja ebasünda käitumise peale kooli kutsunud isa Veigo olevat aga poja ütlemisi ja käitumisi igati õigustanud, lisades õpetajale: „Kas sa siis aru ei saanud, kuhu mu poeg sind saatis?”

Internetiportaali Racinfo.eu koolivägivalda puudutavast listist võib leida suurel hulgal Eric Gutmanni kaasõpilaste ahistamist käsitlevaid postitusi. Näiteks kirjutab üks jõhkra ahistamise ohvriks langenud neiu järgmist: „Iga päev kuulen ma koolis tema (Ericu – Toim.) suust ebameeldivaid sõnu, olgu need siis minu või mu isa kohta. Loomulik on ju see, et ma ütlen vastu, sest ma veel suudan iseenda eest seista, aga mul ei ole sellist sõnakasutust nagu seda temal on. Ma olen ka härra Veigo Gutmanniga rääkinud ja ma palusin tal midagi ette võtta, ta lubas, et hoolitseb selle asja eest. Eric pidas vastu ainult paar päeva ja nii käib see asi siamaani edasi. Ma ei ole ainus ohver ja ma usun, et neid lapsevanemaid on kindlasti veel, kes oma lapse pärast muretsevad, kui nad peavad käima Eric Gutmanniga ühes koolis või ühes klassis.”

Kesknädal meenutab, et tuntud reformierakondlaste pojad on ka varem vargustega vahele jäänud. Näiteks 2002. aastal tabati Riigikogu liikme Jürgen Ligi teismeline poeg koos sõpradega kaubamaja noor-

...vanem hoopis oma kooli ametipositsiooni ja tutvusi kasutades vargusjuhtumit kinni määtsida. Gutmannite peres kasvavad lisaks veel 16-aastane Enric ja 5-aastane Chris-

...ei ole, seda... likud valimised näitasid. Ametlikud põhjendused vallavanemate või linnapeade umbusaldamiseks on enamasti

...selline m... pealkirja... ja järgne

1. Vanac piisaks... vähema omandi objekti demok sellist veel j... aega.

2. Jü... täps... tik r... võtt... vaa... An... ni... tus... ku... as... d... p... l...

„HOOLITSEV” ISA: Rae vallavanem Veigo Gutmann lapsevanemana kaitseb poja viinavargust, selle asemel, et seda hukka mõista. Aga eks see ongi reformierakondlastele omane.

MEEDIA KAITSEALUNE: 1. septembri Kesknädalas avaldatud artikkel Rae vallavanema Veigo Gutmanni poja Ericu viinavargusest ei pärvinud mingit tähelepanu. Kas meedia vaikis skandaalse loo maha, kuna vallavanema erakondlik kuuluvus kohustas neid seda tegema?

Võrumaa värskel noorteklubi soovib põlvkondade vahelist koostööd

Võrumaal moodustasid kohalikud noored Keskerakonna noorteklubi, mis töötab noortele inimestele tegusat tulevikku. Keskerakonna Noortekogu Võrumaa klubi esimeheks valiti Pilleriin Laars, esimehe asetäitjaks Gert Gorshanov. Noorteklubi kolmeliikmelisse juhatusse kuulub ka Maive Haak.

Fotol (vasakult): Toomas Paur (Keskerakonna Kagu-Eesti koordinaator) kohtumas Gert Gorshanovi (Noortekogu juhatuse aseesimees) ja Pilleriin Laarsiga (Võrumaa noorteklubi juhatuse esimees) ning noori õnnitlemas.

Klubi esimees Pilleriin Laars rääkis: „Esimese asjana on meil plaanis tutvumisüritus, et kõik klubiliikmed saaks omavahel tutvavaks, sest siis on lihtsam koostööd teha. Tutvumisõhtule võiks kutsuda ka inimesi Noortekogu juhatusest. Üks eesmärk oleks rohkem noori klubisse tuua ja seda läbi erinevate ettevõtmiste, praeguse seisuga on meid 13. Pean oluliseks koostööd vanema põlvkonna ja noorte vahel.”

Inara Luigas
Keskerakonna Võrumaa piirkonna esimees

IRL-i liige võltsib ja esitab valekaebusi

Urmas Velleste (IRL) on hakkama saanud valekaebuste esitamise ja võltsitud e-kirjade saatmisega. Kesknädal sai sellest teada, kui meie postkasti potsatas e-kiri Lextali advokaadibüroost vihjega süüdistada üht Pärnu linnavalitsuse ametnikku. Kui Kesknädal hakkas asja uurima, selgus, et juba 31. augusti Pärnu Postimees oli artiklis „Kehavigastustega laps viidi ema juurde tagasi” kirjutanud e-kirjas vihjatud teemal. Lugu rääkis Pärnusse vanaemale külla tulnud väikesest poisist, kel justkui olnud hulk kehavigastusi ja kes viidud seoses sellega Pärnu haiglasse. „Kuigi lapsega käidi haiglasse ja teda nägi Pärnu linnavalitsuse lastekaitse spetsialist, viidi väike poiss ema juurde tagasi,” öeldakse ajalehes. Edasi kirjutab Pärnu Postimees: „Märtsi alguses põgenes jõukat elu elanud naine koos lapsega Tallinnas mehe juurest. Mees on seltskonnaajakirjanduses rääkinud, et naine varastas ta paljaks ja pressib raha välja. Naise advokaadi Mare Hiiobi sõnutsi ei elanud naine ilmaasjata poolteist kuud koos lapsega varjupaigas.” Tekstist on näha, et Pärnu leht on püüdnud arvestada mõlemat poolt ega ole piirdunud ainult Velleste (tema see mees oli) kaebusega.

Edasi selgus Kesknädalale, et n-ö Lextali advokaadibüroost väljastatud kirja oli Velleste ise koostanud ja valelt aadressilt teele pannud. Seega oli tegemist eesmärgipärase eksitamisega, s.o võltsinguga. Kuuldavasti ei teinud Velleste seda esimest korda.

2009. aastal IRL-i astunud Urmas Velleste püüdis valekaebuste ning võltsingutega taotleda ametnike ning ajakirjanike poolehoidu. Isamaa ja Res Publica Liidul oleks vast aeg erakonna nime määravast liikmest lahti saada.

Tartu kohtumised

Teisipäeval, 14. septembril
kell 15-17
nõustab tartlasi jurist
Marjo Antik

Laupäeval, 18. septembril
kell 14
saavad kohvilauas kokku
seeniorid.

Üritused Ülikooli tn 12
(II korrus) Keskerakonna
büroos

Kamelia Koolituskeskuses,
Võnnu vallas,
Terikeste külas
12. september
kell 12.00 - 20.00
Avatud sügisene

SEENENÄITUS

Seened määranud dotsent
Anneliis Sõmermaa.
Müügil seened, marjad,
aiasaadused.
ÜRITUS TASUTA!
Info telefonil 56662188 ja
www.kamelia.ee

TV 14

11.-17. SEPTEMBER

E	T	K	N	R	L	P
00:00 Info TV	00:00 Info TV	00:00 Info TV	19:00 TeleTallinn. Studios on Tallinna linnapea Edgar Savisaar*	00:00 Info TV	00:00 Info TV	00:00 Info TV
19:00 Loomade elu 9	18:40 EMV Jalgpallis. XXIX voor.	19:00 Loomade elu 10	20:15 Kohtumine Tõnu Trubetskyga 4	19:00 Loomade elu 11	16:25 Tartumaa Rammumees 2010	19:00 Kohtumine Tõnu Trubetskyga 4
19:25 Tule metsa 8	20:35 Pealinnapilt* Tallinna TV esitleb. Sõdamelt ära.	19:25 Tule metsa 9	20:30 Kohtumine Tõnu Trubetskyga 4	19:25 Kodumets 1	16:55 Eesti Meistrivõistlused Jalgpallis	19:10 Tõnu Trubetsky film "Eesti majad", The Flowers of Romance"
19:55 Kultuuripealinn 2011	20:45 Tallinna TV esitleb. Sõdamelt ära.	19:50 Ainult hulludele	20:40 Tõnu Trubetsky film "The Swindle", The Flowers of Romance"	19:50 Kultuuripealinn 2011	22:00 Tallinna TV esitleb. Sõdamelt ära.	20:30 Ainult hulludele
20:00 Tallinna TV esitleb. Sõdamelt ära.	22:35 Tallinna TV esitleb. Sõdamelt ära.	20:00 Tallinna TV esitleb. Sõdamelt ära.	23:40 Info TV	19:55 Kultuuripealinn 2011	22:15 Pealinnapilt*	20:40 Eesti Meistrivõistlused Jalgpallis
20:15 Pealinnapilt	22:50 Info TV	20:15 Eestimaa Rammumees 2010		20:00 Tallinna TV esitleb. Sõdamelt ära.	22:40 Info TV	22:35 Info TV
20:40 Tallinna Vapimärgi kavaler Eino Baskin Eesti Poks 100. Eesti meistrivõistlused		20:45 Kultuuripealinn 2011		20:15 Sõdamelt ära.		
21:00 Mis on Eesti hariduse edu võit?		20:50 Pealinnapilt*		20:30 Kohtumine Tõnu Trubetskyga 3		
21:30 Tallinna TV esitleb. Sõdamelt ära.		21:15 EMV Jalgpallis. XXIX voor		20:40 Tõnu Trubetsky film "The Swindle", The Flowers of Romance"		
21:45 Tallinna TV esitleb. Sõdamelt ära.		23:10 Info TV		23:40 Info TV		
22:00 Kultuuripealinn 2011						
22:05 Pealinnapilt*						
22:30 1 päev abilinnapea Taavi Aasaga						
22:55 Info TV						

Linakasvatus kah läind!

Meie praegusele valitsusele ei meeldi reastada niisuguseid arengutõkkeid, mis on muutunud krooniliseks, mida enamik inimesi ei pane enam tähelegi. Ometi on oluline üksteisele meelde tuletada, et riigi ja ühiskonna hoidmine pole kellegi isiklik asi, et kui kodanik küll näeb allakäigu põhjusi, aga eelistab neist vaikides mööda minna, muutub ta allakäigule kaasa aitajaks, n-ö organiseeritud kuriteo kaasosaliseks.

TOOMAS PAUR
KE Lõuna-Eesti piirkondade koordinaator

Hea tahe ühiskonna edenemisele kaasa aidata on üks eeldusi, et ühiskond (*loe*: Riigikogu ja valitsus) tõepoolest ärkaks leatargiast. Et ta virguks ning avastaks, avalikustaks ja kõrvaldaks kidumajäämise põhjused. Et ta uuenuena alustaks koostööd omal maal elavate, kuid oma teadmiste, aadete, ettevõtlikkuse ja otsekohesuse poolest paljudele kõrgetele ametnikele meelepärasesse seltskonda mittekuuluvate või lihtsalt suurtest linnadest kaugemale jäävate inimestega. On ju nende ametnike hulgas stagnenud vaadete ja ainult oma kildkonna või iseenda huve kaitsvaid ministreid, kantseriereid, nõunikke jne. Kivi tuleb visata ka Eesti ajakirjanduse kapsaaeda – maha on vaiktud või lauasahtlitesse vedelema jäetud väga huvitavaid, perspektiivikaid, eeldatavalt kasumlikke ideesid ja projekte.

Üks võimalus – linakasvatus

Tooksin siinkohal ainult ühe võimaliku valdkonna Eesti majanduselu rikastamiseks ja mitmekesistamiseks. Selleks oleks tööstuslikuks otstarbeks kasvatatav harilik lina, mida

Eestis on kasvatatud vähemalt 3000 aastat. Juba 18. sajandi teisel poolel olid linakiud ja külvisena eriti kõrgelt hinnatud linaseeme tähtsad väljaveokaubad. Eriti ulatuslikuks muutus linakasva-

SININE LINA: Miks Eestis enam lina ei kasvatata, kuigi see on tulus? Vastus on lihtne: see nõuab paljude valdkondade väga täpset ja koordineeritud koostööd. Ja ka riik peab osalema vähemalt seni, kuni lina külvipind on 5000 hektarit ja on taasrajatud esimesed tehased.

tus 19. sajandi teisel poolel. Nii kasvatati näiteks 1885.–1888. a. lina Eestis 56 000 hektaril. Ajavahemikus 1920–1940 oli linapõldude all 30 000–35 000 hektarit. Suurema külvipinna kasutamist takistas eelkõige vajadus pöörata suuremat tähelepanu leivavilja tootmisele, sest näiteks 1925. ja 1928. a tuli Põhjalaal puudus toidutera-

viljast, sest 51% suviviljade pindalast oli lina all. Miks on linakasvatus unustusehõlma vajunud?

Eesti taasiseseisvumisel mindi liialt järsku üle avatud turumajandusele. Eesti subsideerimata linakasvatus ei suutnud konkureerida Euroopa Liidu maades kasvatatud ja suuri otsetoetusi saava linavarrega. Ainuüksi lina kasvatamise hektaritoetus on ligi 12 800 krooni, sellele lisanduvad toetused linaseemne ning pika ja lühikese kiu eest. Tagajärjeks

peremees“, müüdi Eestis olevad linatööstused inimestele, kes ei osanud või ei tahtnudki nende seadmeid käivitada.

Riigi abita ei jõua me kuhugi

Tänu tõelisele linafanaatikule Jüri Varikule, kes vaieldamatult on viimased 10 aastat püüdnud linaalast teavet säilitada ja oma põhitöö kõrvalt otsinud võimalusi linaklastrile uue hingu sissepuhumiseks, on meil olemas linaklastrite käivitamiseks vajalik ajupotentsiaal ja oskajad.

mille aastane netokäive oleks tagasihoidlike arvestuste kohaselt 5,6–6 miljardit krooni. Jüri ja Timo Varik, mõlemad onka COPA (Professionaalsete Põllumajandusorganisatsioonide Komitee) ja COGECA (Põllumajandusühingute Konföderatsioon) lina ja kanepi töögrupi liikmed ning Euroopa Komisjoni nõuandva komitee töögrupi liikmed, on koostanud detailsed tegevuskavad, välja selgitades tööde teostamise etapid, investeerimisvajadused jne.

Olgu siinkohal lisatud, et 450 00 hektari lina kasvatamiseks ja lõppsaadusteks töötlemiseks läheks vaja investeringuid kokku 1,5 miljardit krooni, need aga tasuvad end ära maksimaalselt nelja aastaga. Võib ju küsida: miks Eestis enam lina ei kasvatata, kui see nii tulus on? Vastus on lihtne: linaklastrite käivitamine nõuab paljude valdkondade väga täpset ja koordineeritud koostööd. See tähendab, et ka riik peab osalema vähemalt seni, kuni lina külvipind on viidud 5000 hektarini ja on taasrajatud esimesed tehased linasaaduste tootmiseks.

Eestlasedki võivad jõuda oma mõtte- või teoviljadega maailmaturgudele, kui õnnestub Eestit inimliku koostöö keskseks muuta. Selleks et aru saada, miks majandus edeneb või hääbub, peab tõusma tasemele, kust on võimalik näha ja arvestada kõike seda, millest majandus sõltub, on vaja näha väga erinevate eluvaldkondade – hariduse, ettevõtluse, sotsiaalsfääri, kultuuri, korra- ja infrastruktuuride arengu, omavalitsuste iseseisvuse suurendamise jne – koosmõju. Hea tahtmise juures suudaksime üheskoos palju ära teha, et olla edukad. Küsimus on selles, kas riik oma rahva parema elu nimel paneb õla alla. Täna seda usku meil veel pole.

Suve ärasaatmine Rõuges!

Keskerakond korraldab suvelõpupeo Rõuge vallas Sandisuu külaplatsil **laupäeval, 11. septembril kell 12** Kaasa võtta piknikukorv ja hea tuju! Kohal telemees **Peeter Võsa** Muusikat valib DJ KK. Üllatusi! Oodatud on kõik, kel mahti tulla.

Info: Maire Meldre 53804971
Maie Kaiv 5258615

TERVISEPÄEV

kolmapäeval, 8. septembril kell 18.00
Ülenurme vallas Külitse baaris

Elva Haigla juhataja, luu-liigesehaiguste arst **Peeter Laasik**: konsultatsioon, vererõhu mõõtmine, keha koostise (lihas, rasv jne) määramine, luumu tiheduse mõõtmine.

Osalege julgelt – kõik teenused on tasuta!
Baar pakub ootajatele sööki-jooki 10-protsendise allahindlusega.

Informatsioon:
Gleeri Paur 56 15 19 49

Tagasi õitsvasse eilsesse?

SIRP

Majanduse valuline tasakaalustamine ja hilinenud „euroralli” oli ju suuresti vaid valitsuse enda vigade parandus.

ERIK TERK
Lühendatult ajalehest Sirp
(27. august 2010)

Suvel lehti lugedes tekib mõneti kummaline tunne. Eesti majandus on hiljuti käinud kākaskaela mäest alla sellise kiirusega, et ka optimistlike prognooside järgi tähendab see elujärje edendamises vähemalt viie, kui mitte enama aasta korstnaselaskmist. Ehkki hullem tundub olevat möödas, on tööpuudus vastikult kõrge, raha avalike teenuste jaoks kokku tõmmatud ja tegelikult on märgata ikkagi vaid majanduse elavnemise esimesi ettevaatlikke märke, mitte midagi, mis ennustaks kriisieelsele perioodile iseloomulikke kasvutemposid. Aga, hurraa, oleme välja teeninud euro, mille kohta suur osa rahvast päris täpselt ei tea, kas ta seda ikka tahab, aga mis meie enesetunnet kõvasti kehtutab. Vaadake, kui

halvasti lätlastel ja kreeklastel läheb, meid aga on jälle tunnustatud. Kogu maailm kiidab, kui imetlusvärselt hästi me eelarve kärpimisega hakkama saime. Valitsuse juhtpartei reiting on tõusuteel ja kõrge ning õhus levib uimast rahulolu.

Reformierakonna kõrge reitingu taga tundub seisvat poliitikonkurentsioolulise printsiibi kasutamine: edu saavutab see, kes suudab defineerida endale sobiva mängu ja mänguplatsi. Kui mängu nimi on euro saamiseks vajalik nõtete täitmine, alternatiiviks loetakse majanduslik hukatus ja mängu reegel on see, et euronõtete täitmiseks tuleb kulud kokku tõmmata, eelarve tasakaalu viia ja laenu võtmisest hoiduda, siis mille üle siin enam vaielda on. Eestlane on pealegi selliste väliste ankrute kasutamisega harjunud ja allub väljast (Läänest) tulevatele nõuetele palju lihtsamalt kui kodumaiste poliitikute kehtetatutele. Aga kui kulusid tuleb rängalt kokku tõmmata, siis kukuvad ju automaatselt ära ka igasugused alternatiivsed ideed, puudutagu need siis sotsiaalsete küsimuste lahendamist või majanduse eden-

damist. Mis te unistate, raha ju pole! See, et teised maad on kriisiga hakkama saamiseks kasutanud teistsugust poliitikat, ei huvita. Tahate lõppude lõpuks eurot või ei taha!?

Eesti tõsisemalt võetavatest poliitilistest jõududest keegi euro kättesaamise vajadusele jõuliselt ei oponenteerinud. Kriitika selle ümber, mida ikka täpselt kui palju kärpida võib või ei või, käib asja juurde, aga on mängu defineerimise kõrval siiski sekundaarne. Seega mängu ei vaidlustatud (või öelda, õnneks). See jäeti valitsuse juhterakonnale dirigeerida, mis andis viimasele ka aluse pretendeerida eduka finiši, tegelikult küll vahefiniši puhul ka boonuspunktidele. Ent teised erakonnad on olnud suhteliselt hambutud ja pole suutnud avalikkuseni viia ühte lihtsat tõde. Nimelt, et majanduse valuline tasakaalustamine kriisi tingimustes ja hilinenud „euroralli” ei olnud ju tegelikult ikkagi mitte midagi muud, kui meie valitsuse liidererakonna enda vigade parandus ja seda lausa mitmes mõttes. Siis, kui euro oli juba käeulatuses, jättis erakond selle šansi kasutamata.

Pealegi see, et Eesti majandus sisenes globaalsesse kriisi ettevalmistamatult ja „täispuurjedes” ning sai seetõttu rappidada palju rohkem, kui oleks võinud, on Reformierakonna ja praeguse peaministri „teene”. Ja lõppude lõpuks on Eestis just Reformierakond see partei, kes on kõige süüdimatamalt pedaalunud tureregulatsiooni kõikvõimsuse ideed, millesse uskumisse praegune majanduskriis on teinud väga tõsised korrektiivid.

Kriisi algul küllalt tugeva kitsitli saanud Reformierakond käitub praegu nii, nagu oleks ta veestkuivalt välja tulnud. Kasutatakse umbes järgmiselt üles ehitatud retoolirist skeemi.

1. Enne kriisi tegime kõike õigesti, olime Euroopa kõige eesrindlikum reformimaa, teel kõige jõukamate ühiskondade hulka, mudel kõikidele teistele.
2. Siis tuli mingi jama, rahvusvaheline majanduskriis, vahele, meie pole siin mitte milleski süüdi. See, mis juhtus, on *force majeure*.
3. Käitusime kriisi tingimustes ülihästi, kõige radikaalsemalt. Saime euro. Kogu maailm aplodeerib meile.
4. Tänu eurole ja oma õigetele sammudele ületame kriisi. Jätkame muutumatult meie edu toonud endist majanduspoliitikat ja saame jälle majakaks kogu maailmale. Koolis nõutakse vigade paranduse tegijalt vist ka seda, et ta mõtleks järele, millest vead tulid, korigeeriks oma käitumist, et edaspidi vigadest hoiduda. Reformierakonnale (tema liidriks?) on iseloomulik see, et ta keeldub, vähemalt avalikult, vajadusest ümber õppida. Milleks? Me pole ju midagi valesti teinud.

Põhjust muretseda pole aga mitte sellepärast, et poliitiline diskussioon Eestis üldse ära kaob, ega ka Reformierakonna konkurentide pärast, küll aga sellepärast, milline saab poliitiline aktiviseerimine lähenevate valimiste eel olema ja kuivõrd sellest diskussioonist meie edasisele arengule tulutõuseb. Sest tegelikult oleme olukorras, kus peame välja töötama uuele perioodile sobiva poliitika, ja ajakaotamist me endale lubada enam ei tohiks. Euro on tore, mõningaid lisavõimalusi see meile annab, aga, nagu on väitnud juba mitmed kommentaatorid: majanduse üldsituatsiooni euro oluliselt ei muuda. Vähemalt meie lähiregionist pärit investorid ei otsusta meie majanduse üle mitte globaalse pressi kiidu- või laidusõnade, vaid reaalmajanduslike parameetrite alusel. Neid teavad tunnevad nad päris hästi. Mida kaugemal meist ollakse, seda enam võib mõjuda euro kui nn sümboolne väärtus, aga kui meil näiteks USA-st pärit investorid arvavad ikka piisaval arvul kõrge

kvalifikatsiooniga spetsialiste või piisavalt tihedat lennuühendust ei ole, siis ta ikkagi oma raha siia ei paiguta.

XXI sajandi Euroopa majandus, vähemalt ELi kuuluva riigi oma, ei saa tugineda valdavalt madaltehnoloogilistele toodetele ja teenustele. Isegi mitte pärast väikest „näljakuuri”, mis me oleme kriisiaegse palkade ja muude kulude kokkutõmbamisega läbi teinud. Sellest kuurist võib jätkuda selleks, et tõmmata meile mõneks aastaks mõni kriisihädas Skandinaavia tootja, pikemas perspektiivis ei suuda me lihtsate toodete osas niikuinii odavale Ida-Aasia kaubale vastu seista. Hüppe tegemine kallima ja keerulisema kauba tootmisele ei saa põhineda vaid mudelil „liberaalne majanduskeskkond plus initsiatiivid üksikettevõtjad”. Majanduskriisilt küll aitas puhastada meie ettevõtet vesiõsudest, vabastab mõnel määral tööjõudu perspektiivsematele aladele, pole aga alust eeldada, et kriisist tekkiv turusurve üksinda tooks kaasa suuremal hulgal kõrgtehnoloogilist ja/või rahvusvahelisel turul edukat ettevõtet. Nende eesmärkide saavutamiseks on vaja riigi ja erasektori pikaajalist süstemaatilist koostööd, toimivat poliitikat.

Puhtmajanduslike küsimuste kõrval peame suutma lahendada rea laiemaid probleeme, mis on olulised nii iseenesest kui ka abivahend majanduse edendamisel: elanikkonna tervis, mitte-eestlaste sisuline integreerimine, ääremaastumise pidurdamine, hariduse kaasajastamine, majanduse ja elamise viimine paremasse vastavusse ökoloogia nõuetega. Julgem ja ambitsioonikam lugeja võib siia lisada vajaduse muutuste järele elulaadis.

Kolmandaks, kuna kõrget majanduskasvu pole alust eeldada, siis tuleb kõike märgitut teha suhteliselt rasketes finantstingimustes. Majanduse ja kogu elamisviisi ümberkorraldamine ei saa toimuda vaid majandusliku iseregulatsiooni, „nähtamatu käe” abil, nn õhukese riigi tingimustes, ilma ühiskonna tasandilt lähtuvate programmide ja rahastamiseta.

Järelikult peame tegema otsuseid ka selle kohta, kas ja kui palju võtta selliste küsimuste lahendamiseks laenu, kas tõsta/muuta mingeid makse (milliseid, keda puudutavaid ja kui palju), mida millele ohverdada. Praegu peetakse püüdu sellelaolist diskussiooni algatada Eesti riigis peaaegu et halvaks tooniks, püüdeks õõnestada meie edu toonud majanduspoliitika aluseid.

Kas oleme valmis kriisijärgse perioodi sõlmküsimusi realistlikult lahendama asuma, kas meie parteide ideoloogiline või(s)tlus aitab toota nende probleemide sobilikke

lahendeid? Kui arvestada eelmiste valimiskampaaniate kehva kogemust, siis ei pruugi vastus olla jaatav. Parteid võivad reaalsetele ühiskonda puudutavatele strateegilistele probleemidele orienteerumise asemel mängida oma kontingendi spetsiaalhuvidel või kartustele, halvemal juhul püüda üles puhuda mingi eesti rahva ängidel või hirmudel töötava spetsiaal-mütoloogia (hästi on töötanud hirmutamise venelaste või kommunistidega). Palju sõltub siin meediast, kuivõrd lastakse poliitikal „oma vilet puhuda”, palju sunnitakse andma vastuseid tege- like strateegiliste valikute osas.

Loomulikult ei saa aga ka meedia olla see pühamees, kes ühiskonna huvidest lähtudes justkui ainuõigelt mänguplatsi defineerib. Vähemalt osa sellest tööst peab tulema ka parteide enda „kõõgist”, ja selles osas ei tundu pilt eriti lootustandev. Nagu eespool näidatud, Reformierakond on majanduse osas kinni ajavälises libertarismi dogmaatikas, kaldudes sellele lisama mingi annuse laiemale massile meeldivat rahvuskonservatiiv- sust või prääniku mõnele valitud arvukamale ühiskonnagrupile.

IRL-il tundub olevat, vähemalt majanduse osas, mõnevõrra laiem mänguruum. Pole aga selge, kas ja kuivõrd on erakonnas tekkimas mingi konstruktiivsem avatud rahvusluse kontseptsioon, mis asendaks aja ära elanud punavanakeste kiusamise ja venelaste vastu võitlemise imago ning kuivõrd suudab küllalt haraline erakond kokku leppida peale loosungite ka ühises ideoloogias. Rohelistel on tulnud senini küll mõningaid huvitavaid ideid, nende reaalsesse Eesti arengupilti ja ajateljele asetamisega on aga asi olnud märgatavalt kehvem.

Poliitilise spektri vasakpoolsem või tinglikult vasakpoolsem osa (Sotsiaaldemokraadid, Keskerakond, see, mis Rahvaliidust järele on jäänud) tundub olevat võtnud pigem kannatanute kaitsejrolli, igauks on orienteerunud mõnevõrra erinevale elanikkonna segmendile. Selline positsioon toob küll garanteeritult mingi osa hääli, ei stimuleeri aga tegelikult tõsiselt võetava arenguprogrammi väljapakku- mist.

Olukorras, kus kriisijärgse Eesti edasimineku uue mudeli ehk sisulise kontseptsiooni püstitamist ja elluviimist ei taha või ei oska keegi enda peale võtta, on oht, et jäämegi sihitult loksuma. Pärast euro kättesaamist järgmist nn välisankrut, mis vabastaks meid mõtlemise raskest koormast, pole veel seni keegi osanud välja pakkuda.

Foto: Urmi Reinde

